



**VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA**

**EKONOMICKÁ FAKULTA**

**KATEDRA REGIONÁLNÍ A ENVIRONMENTÁLNÍ EKONOMIKY**

Vývoj městského obvodu Nová Bělá

Development of Nová Bělá district

Student: Veronika Lapinová

Vedoucí bakalářské práce: doc. Ing. Jan Sucháček, Ph.D.

Ostrava 2012

## Zadání bakalářské práce

Student: **Veronika Lapinová**  
Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa  
Studijní obor: 6202R040 Regionální rozvoj  
Téma: **Vývoj městského obvodu Nová Bělá**  
**Development of Nová Bělá District**

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
  2. Vnitřní struktura města z teoretické perspektivy
  3. Socioekonomická analýza městského obvodu Nová Bělá
  4. Vývojové tendence městského obvodu Nová Bělá
  5. Závěr
- Seznam použité literatury  
Seznam zkratk  
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce  
Seznam příloh  
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

MALINOVSKÝ, Jan a Jan SUCHÁČEK. *Velký anglicko-český slovník regionálního rozvoje a regionální politiky Evropské unie*. 1. vyd. Ostrava: VŠB – Technická univerzita Ostrava, 2006. 956 s. ISBN 80-248-1117-0.

ŠOTKOVSKÝ, Ivan. *Socioekonomická geografie v obecném přehledu*. 1. vyd. Ostrava: VŠB-Technická univerzita Ostrava, 1999. 196 s. ISBN 80-7078623-X.

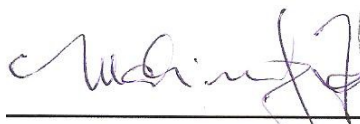
WOKOUN, René et al. *Regionální rozvoj, východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. 1. vyd. Praha: Linde Praha, 2008. 475 s. ISBN 978-80-7201-699-0.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

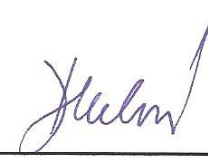
Vedoucí bakalářské práce: **doc. Ing. Jan Sucháček, Ph.D.**

Datum zadání: 25.11.2011

Datum odevzdání: 11.05.2012

  
Ing. Jan Malinovský, Ph.D.  
vedoucí katedry

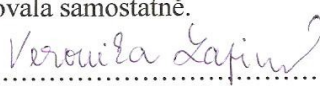


  
prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová  
děkanka fakulty

**Prohlášení**

Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně.

V Ostravě 11. května 2012

  
.....  
Veronika Lapinová

## Obsah

1 Úvod.....	5
2 Vnitřní struktura města z teoretické perspektivy.....	7
2.1 Prostorová struktura města .....	7
2.2 Pojmové vymezení a definice města .....	10
2.3 Vývoj měst.....	11
2.4 Město a jeho zázemí .....	13
2.5 Funkce měst.....	14
2.6 Urbanizační proces .....	16
2.6.1 Urbanizace .....	17
2.6.2 Další fáze urbanizačního procesu .....	19
2.7 Urbanistické teorie na přelomu 19. a 20. století .....	20
2.7.1 Teorie zahradních měst .....	20
2.7.2 Teorie střediskových sídel .....	21
3 Socioekonomická analýza městského obvodu Nová Bělá .....	23
3.1 Obecná charakteristika města Ostravy .....	23
3.1.1 Poloha města .....	24
3.2 Správní a územní členění města Ostravy.....	24
3.3 Obecná charakteristika městského obvodu Nová Bělá.....	26
3.4 Obyvatelstvo a jeho vývoj .....	27
3.5 Složení obyvatel podle věku a pohlaví .....	29
3.6 Národnostní a náboženské složení obyvatel .....	31

3. 7 Vzdělanost obyvatel .....	32
3.8 Ekonomická aktivita obyvatelstva.....	33
3.9 Sociální infrastruktura .....	35
3.9.1 Školství .....	35
3.9.2 Sociální a zdravotní péče .....	37
3.9.3 Kultura a kulturní zařízení .....	38
4 Vývojové tendence městského obvodu Nová Bělá .....	39
4.1 SWOT analýza.....	39
4.2 Vybrané příležitosti .....	40
4.2.1 Pořádání charitativních koncertů .....	40
4.2.2 Výstavba nové mateřské školy.....	41
4.3 Analýza rozpočtu MOb Nová Bělá .....	42
4.3.1 Příjmy MOb .....	42
4.3.2 Výdaje MOb.....	43
5 Závěr.....	45
Seznam zdrojů .....	47
Seznam zkratk .....	50

# 1 Úvod

Nová Bělá je nejjihnižnějším obvodem statutárního města Ostrava. V současné době se na území České republiky nachází 25 statutárních měst de facto 26 včetně Prahy, která se formálně označuje jako hlavní město. Statutární města se mohou členit na městské obvody či městské části. Město Ostrava je třetím největším městem České republiky a v minulosti bylo důležitým průmyslovým centrem Československa. Těžba uhlí a další odvětví těžkého průmyslu město silně poznamenala. Obyvatelé se zde dlouho potýkají se zhoršenou kvalitou životního prostředí, což se podepisuje na jejich zdraví. Nejvíce zasažené jsou oblasti v blízkosti průmyslového komplexu Nová huť. Nejen proto jsem si pro svou práci vybrala Novou Bělu. Nová Bělá naprosto postrádá klasický městský vzhled. Její zástavba je tvořena rodinnými domy a celá se rozprostírá v prostředí luk a polí, žádnou tovaru ani nákupní střediska na jejím území nenajdeme. Dalším důvodem mého výběru byl fakt, že zde již čtyři roky žiji. V minulosti jsem bydlela na klasickém panelákovém sídlišti, kterých má Ostrava mnoho. Já a moje rodina jsme nebyli jedinými, kdo se rozhodl takovýto způsob života opustit. Důkazem je neustále se rozrůstající počet obyvatel v okrajových částech Ostravy, nejen v Nové Bělé.

Cílem mé práce je popsat vývoj městského obvodu Nová Bělá – statutárního města Ostrava.

Má bakalářská práce je rozdělena do pěti kapitol. Ve druhé kapitole se zaměřuji na vnitřní strukturu měst obecně. Každé město je totiž jiné, jinak se vyvíjí a poskytuje svým obyvatelům rozličné funkce. Město nemůže existovat izolovaně a je ovlivněno okolními sídlly. Především obyvatelé z venkova do něj pravidelně dojíždí za prací, zábavou a dalšími službami, které jim nabízí. Tímto vzájemným vztahem vznikají městská zázemí. Města při svém vývoji procházejí určitými fázemi urbanizačního procesu, který je v této kapitole popsán také.

Třetí kapitola je věnována socioekonomickému vývoji samotného městského obvodu. V krátkosti je na začátku popsána stručná historie a charakteristika města Ostravy, kterého je Nová Bělá součástí. Po krátkém seznámení s historií Nové Bělé následuje nástin vývoje tamního počtu obyvatelstva od roku 1869. Dále se v kapitole věnuji složením obyvatelstva podle věku a pohlaví, které je znázorněno i na stromu života při komparaci s jiným městským

obvodem, dále národností a religiozitou obyvatel. Velmi důležitou podkapitolou je také ekonomická aktivita obyvatelstva a míra nezaměstnanosti. V poslední části této kapitoly je popsána sociální infrastruktura a občanská vybavenost.

Při socioekonomické analýze jsem vycházela z výsledků Sčítání lidu, domů a bytů, které proběhly v letech 1991 a 2001. Poslední SLBD, které proběhlo v minulém roce, tj. 2011, pro práci využity nebyly, protože v době jejího vypracování nebyly údaje pro jednotlivé městské obvody známy.

Čtvrtá kapitola začíná SWOT analýzou, která určuje silné a slabé stránky Nové Bělé, ale také její příležitosti a hrozby. Právě vybrané příležitosti jsou v další části více rozepsané, neboť určují, jakým směrem by se Nová Bělá mohla dále ubírat a čím by mohla zvyšovat svou atraktivitu, kterou by mohla využít pro zviditelnění se a přilákání nových obyvatel.

Pátá kapitola je věnována závěru, ve kterém jsou shrnuty výsledky a poznatky, které tato práce přináší.



## **2 Vnitřní struktura města z teoretické perspektivy**

Prostorová struktura města, jeho vnitřní prostorové uspořádání, je mnohdy komplikované a výsledkem složitého historického vývoje. Avšak mnoho měst v daných makroregionech si je svou prostorovou strukturou v některých ukazatelích podobných, což je způsobeno regionálními, ekonomickými i historickými zákonitostmi. Velikostí města se liší jeho úkoly, čím je větší, tím jsou složitější. Je potřeba pro obyvatelstvo obstarat služby, zdravotnictví, školství, možnost kulturního vyžití a vše odlišit podle významu a funkce. Nejvýznamnější funkce jsou koncentrovány do středu města, které existuje u měst velkých i malých, proto byl střed vždy nejvíce a nejdůkladněji studován. I když název tomu tak napovídá, jeho umístění nemusí být vždy v geometrickém středu, s tím se setkáme například u přístavních měst. Takové centrum se vytváří následkem střediskových tendencí na nejdostupnějším místě (komunikačně, hospodářsky...) a stává se nejvýznamnější městskou čtvrtí, ve které dochází ke koncentraci střediskových funkcí. Centrum města je ústředím pro městské instituce i velké obchody. (Votrubec, 1980)

### **2.1 Prostorová struktura města**

U malých a menších měst je i městské centrum uzpůsobeno svou velikostí, někdy je jen naznačené nebo pouze v zárodečném stadiu. Skládá se z jedné či dvou ulic a náměstí se sídlem administrativních budov, politických organizací a obchodů. Ty povětšinou sídlí v nízkých přízemních budovách, sklepy využívají jako sklady a vyšší patra využívají úřady, instituce či obyvatelé k soukromému užívání. Bydlení tady totiž bývá velmi blízce spjato i s jinými městskými funkcemi. Kolem centra se rozléhá další zóna, která mívá ulice novější a hlavně širší. Obchody už nemusejí být naskládány do těsného sousedství, jsou mezi nimi větší mezery, popřípadě vytvářejí cílené shluky, vedlejší obchodní jádra. U měst středně velkých se městské centrum prostorově rozkládá na větším území a zaujímá tak i více náměstí než pouze jedno, spolu s desítkami dalších ulic. Domy jsou několikapatrové a obývány obyvateli ze střední a chudší vrstvy. (Votrubec, 1980)

Ve velkoměstech se vytváří city. Vzniká na takových místech, kde se soustředí nejvýznamnější úřady, především úřady finanční. Takovéto místo bývá označováno zkratkou CBD = Central Business District; centrální obchodní čtvrť. S pojmem business se neoznačuje

v tomto případě pouze obchod, tady má širší význam a řadí se pod něj i administrativní a finanční instituce, dále zábavní a kulturní zařízení, kanceláře cestovní a leteckých společností a jiná pracoviště. Osob, které jsou na takovémto místě trvale hlášeny k pobytu, je velmi málo. Pro city je typický noční život se strážci veřejného pořádku. Přes všední den je tomu s počtem obyvatel jinak než večer. Desetitisíce z nich zde denně dojíždí za prací a ostatními úředními a služebními záležitostmi, za nákupy a zábavou. Čím je samotné město větší, tím je také větší a diferencovanější jeho city. Ceny pozemků na těchto místech je poměrně vysoké, proto se při výstavbě dává přednost vysokým budovám. U měst majících růstové tendence a u těch, která překračují 100 000 obyvatel, většinou právě dochází k vytváření city. Přesto nelze generalizovat, které město jej má a které ne. Není to až tolik ovlivňováno samotnou velikostí města, jako jeho funkcemi, které vykonává. Vedle městského centra se vytvářejí i jiné čtvrtě, které jsou funkčně specifické. (Votrubec, 1980)

Moderní čtvrtě (sídliště), sestávají zpravidla z několikapatrových panelových budov. Jejich architektura je poměrně monotónní, avšak obklopena zelení. V Evropě se začala stavět od padesátých let 20. století. První takto vzniklá sídliště, byla většinou postavena do značné blízkosti pracovišť. Nejčastěji dolů, hutí či strojírenských závodů. Protože tato sídliště byla malá, neobjevoval se žádný problém s jednostranností struktury, která byla zaměřená na bydlení. Problém s monofunkčností se začal objevovat až při výstavbě velkých sídlišť, ve kterých žilo několik tisíc lidí. Ty se staly z hlediska počtu obyvatel menšími městy. Tyto místa měla sloužit primárně ke klidnému a zdravému bydlení a mimo bytových domů, se vystavěly objekty škol, jeslí, mateřských škol, zdravotnických zařízení, restaurací, obchodů a dalších. Mnohá sídliště od svého počátku upadají, protože nejsou dostatečně zapojená do života města, proto je třeba jejich vztahy posilovat a přetvářet tak, aby v něm jeho obyvatelé bydleli rádi a mohli provozovat své, nejen volnočasové, aktivity. Určitá část obyvatel se na sídliště přestěhovala nedobrovolně ze čtvrtí, které byly bourány za účelem přestavby. Takto nově vystavěná sídliště se obvykle od městského jádra, které je historicky starší liší. Objevuje se více zeleně sloužící ke krátkodobé rekreaci, domy jsou novější a nejsou na sebe tak příliš natěsnané. (Votrubec, 1980)

Průmyslové čtvrtě nalezneme téměř v každém městě vyspělé země. Naopak v zemích rozvojových, ve kterých se vyskytuje málo továren, případně tam nejsou žádné, se obvykle tyto čtvrtě nevyskytují. Důvodem jejich existence je, že průmysl zaujal místo řemesel a zaměstnává značnou část daného městského obyvatelstva. Obyvatelům zajišťuje slušnou

existenci a městu samotnému napomáhá v jeho hospodářském růstu. Jelikož na periferiích jsou levnější pozemky, na rozdíl do městského centra, kam se umisťují například obchody, se průmyslové čtvrtě umisťují právě zde, protože moderní továrny jsou velké komplexy, které ke své výstavbě a provozu potřebují význačně větší plochu pozemku. Tyto městské čtvrtě se vyznačují znečištěním, zplodinami a hlukem, čímž nepříznivě působí na životní prostředí celého města a okolí. Okolní pozemky se vyznačují řidší zástavbou s relativně levnými pozemky. V těsné blízkosti továren se v minulosti stavěly obytné tovární čtvrtě, ve kterých bydleli tovární zaměstnanci se svými rodinami. Pro průmyslovou výrobu je potřeba výborná dopravní obsluha, proto se objevují v blízkosti železničních tratí, výpadových silnic, řek či kanálů. Dnešní tendencí je přesouvat průmyslovou výrobu neustále dál od měst na volné prostranství s levnými pozemky. Závody ve středu měst představují pozůstatky staré výroby, která při příležitosti byla přesunuta na městskou periferii, případně až za ni. (Votrubec, 1980)

Významnou úlohu v každém městě představují dopravní čtvrtě. Doprava totiž zabírá rozsáhlé plochy města, slouží jí železniční a autobusová nádraží, před nimiž jsou tzv. dopravní náměstí, která slouží pro parkování. Poblíž nádraží jsou umístěny překladiště, sklady, zpracovatelské závody, ale také například hotely, restaurace a jiná zábavní a kulturní zařízení, která vytvořila rušné čtvrtě. V posledních letech nastal obrovský rozvoj individuální automobilové dopravy, která způsobila velké problémy s možností parkování ve městech. Proto se v některých velkých městech, kde se problémy s individuální dopravou musely začít rychle řešit, zaměřují na koncepce, ve kterých se navrací k veřejné hromadné dopravě. Specifickým typem jsou čtvrtě přístavní, které vyrostly u přístavů. Většinou se rozprostírají na rovných pozemcích, které umožňují rozlehlou a hustou výstavbu bytů, ve kterých nalézají domovy chudší vrstvy obyvatel. Uličky na těchto místech jsou posety řadou nejrozličnějších zábavních podniků, restaurací a hospůdek. (Votrubec 1980)

V některých městech se nacházejí také čtvrtě univerzitní, ve kterých sídlí vysoká škola se studentskými kolejemi či internáty. Ty se přes týden vyznačují zvýšenou koncentrací mladých lidí, kteří zde za studiem dojíždějí ze svých domovů, které jsou mnohdy vzdálené stovky kilometrů. V rozvojových zemích se univerzitní kampus stává téměř samostatným sídlem a bývá od města vzdálen i desítky kilometrů. V jeho prostorách se nachází nejen knihovny, ale také nemocnice, pošta či policejní stanice. (Votrubec, 1980)

Velká města mají mnoho čtvrtí, které se funkčně vzájemně propojují. Při jejich výstavbě a plánování by se nemělo do koncepce opomenout vložit jejich propojení s původní a fungující strukturou města. Každá čtvrť vznikala za jiného historického období a proto se navzájem liší infrastrukturou. Územní plánování musí brát zřetel na urbanisticko-technologickou úroveň daného místa, ale nesmí se opomenout ani sociální dopady projektů.

## **2.2 Pojmové vymezení a definice města**

Město je sídlo, které má nezemědělský charakter vyznačující se určitými rysy, které se na rozdíl od sídel venkovských, odlišuje svými funkcemi. Přesné vymezení pojmu města je velmi obtížné. Jednotlivá městská sídla se vyznačují značnou rozmanitostí, regionálními rozdíly a historickým vývojem, proto je těžké vymezení jediné definice, která by platila pro všechna města světa v různých etapách jejich vývoje.

K tradičním kritériím, podle kterých se města vymezují, patří hledisko historicko-právní. V historii bylo podle tohoto hlediska za město považováno takové sídlo, pokud obdrželo městské právo. Takové právo se skládalo z mnoha výsad, mezi které se řadilo právo trhu, mýta či várečné, které patřilo k těm nejvýdělečnějším. Všechna tyto i ostatní práva uděloval král, šlechta nebo církev. Středověká města, která byla držiteli městského práva, jsou nazývaná jako města historická. Historicko-právní hledisko bylo uplatňováno i v českých zemích od 13. století, do kterých se rozšířilo od německých kolonistů. Tento proces znamenal ucelení právního systému, protože do té doby byla města spravována podle rozličných městských práv. (Chalupa, 1983)

K dalším kritériím pro vymezení města patří statistické hledisko. To plyne z klíčového znaku města, kterým je vysoká koncentrace obyvatelstva. Podle mezinárodního statistického kongresu z roku 1885, bylo jednotlivým státům doporučeno, aby spodní hranicí pro udělení statutu města, činily dva tisíce obyvatel. Nakonec se ukázalo, že jasně daná hranice nevyhovuje charakteru měst ve skupině států. Pro některé státy byla tato hranice příliš vysoká pro jiné nízká. V jednotlivých zemích si toto hledisko ponechali dodnes, jen si jej upravili podle svých potřeb. (Chalupa, 1983)

Velikostní charakter o počtu obyvatel se postupem času doplňoval o řadu dalších typických znaků. Došlo k vytvoření geografického hlediska, při kterém se vychází z hodnocení vnějších a vnitřních znaků města. K těm méně významným patří vnější znaky, které plynou z dané fyziognomie jednotlivého města. Řadí se mezi něj:

- soustředěný půdorys města s uzavřeným jádrem,
- větší počet budov bez stálého obyvatelstva (úřady, továrny aj.),
- heterogenní uspořádání a funkční různost zastavěné plochy. (Chalupa, 1983)

Důležitějšími jsou vnitřní znaky města, mezi které patří:

- značná koncentrace obyvatelstva,
- rozmanitost hospodářských a městských funkcí,
- vyvinutá střediskovost města. (Chalupa 1983)

Hodnoty daných ukazatelů charakterizují elementární znaky města např. podíl obyvatelstva pracujícího v zemědělství, službách, dojížděku za prací, hustotu zalidnění atd. Struktura daných ukazatelů záleží na profilu města, jeho skladbě osídlení a stupni urbanizace

V České republice se městem svává obec, které byl udělen statut města, podle zákona č. 128/2000 Sb., který říká, že obec, která má alespoň 3 000 obyvatel, je městem, pokud tak na návrh obce stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády. Obec, která byla městem přede dnem 17. května 1954, je městem, pokud o to požádá předsedu Poslanecké sněmovny. Předseda Poslanecké sněmovny tak na žádost obce stanoví a zároveň určí den, kdy se obec stává městem. Sloučí-li se dvě nebo více obcí, z nichž alespoň jedna je městem, je nově vzniklá obec městem. Oddělí-li se část města a vzniknou dvě nebo více obcí, pak obec, které zůstane název dosavadního města nebo část jeho názvu, je i nadále městem. (upraveno podle: [http://www.zakonycr.cz/seznamy/128-2000-sb-zakon-o-obcich-\(obecni-zrizeni\).html](http://www.zakonycr.cz/seznamy/128-2000-sb-zakon-o-obcich-(obecni-zrizeni).html))

## 2.3 Vývoj měst

Vznik prvních měst je úzce spjat s dosažením vyššího stupně ekonomického vývoje dané společnosti se vzniklou společenskou dělbou práce. V historii mohla města začít vznikat teprve při takovém stádiu vývoje lidské společnosti, kdy lidé dokázali trvale vyprodukovat

více potravin, než kolik jich jako přími spotřebitelé dokázali zkonsumovat. Proto první města začala vznikat v oblastech, která se vyznačovala nejvýhodnějšími podmínkami pro zemědělství. Byla to široká říční údolí s úrodnými půdami, dostatkem vody pro zavlažování polí, se sušší a teplým klimatem. Vypěstované přebytky potravin mohli poté, bez větších ztrát, soustřeďovat do větší blízkosti ostatních spotřebitelů. Se vznikem měst a samotným soustředěním lidí do daného místa, se mohla souběžně začít rozvíjet také kultura, věda a technika. Ve městech, na rozdíl od vesnice, je větší možnost společenských styků, ale také lepší a všestannější uspokojování nejrůznějších potřeb službami téměř všeho druhu. (Votrubec, 1980)

Město je sociálním výtvozem, který by nebyl bez vnitřních sociálních vztahů ani rozsáhlých hromadných komunikačních prostředků. Dle Roberta E. Parka, (Votrubec, 1980, s.143): „Město je něčím víc než pouhým seskupením jednotlivých lidí a ulic, budov, osvětlení, tramvají, telefonů aj. sociálních zařízení, že je také něčím víc než pouhou soustavou sociálních institucí a administrativních zařízení, jakými jsou školy, nemocnice, soudy aj. veřejné instituce, a že je spíše stavem mysli, souhrnem zvyků a tradic, organizovaných názorů a pocitů, které se k těmto zvykům pojí a jsou tradicí předávány dalším generacím. \není tedy pouhým fyzickým mechanismem s umělou konstrukcí, nýbrž je přímo zakotveno v životních procesech lidí, z nichž sestává, a tudíž produktem lidské činnosti.“

K porozumění fyziognomie města a jeho funkcí, musíme převážně z historické sídelní geografie studovat formy měst v jejich vývoji. Využíváme historické plány měst, které ukazují prostorové uspořádání městských částí, jejich způsob zástavby a vliv geografického prostředí. Celková geografická analýza městského půdorysu se týká i rozmístění náměstí, úřadů, velkých budov, provozoven i způsobu vedení komunikací.

Výstavbu měst můžeme v zásadě rozdělit na dva druhy. Ten první se vyznačuje pravidelnou výstavbou, s pravidelným a jednoduchým rozestavěním náměstí a ulic, které jsou často vystavěny na šachovnicovém půdorysu, ten je výrazem pevné urbanistické koncepce. Vše je v souladu potřeb města a je přizpůsobeno jeho základním funkcím, které historicky podléhají změnám. Naopak druhý způsob se vyznačuje výstavbou nepravidelnou. Je charakteristický svými spleťnými uličkami, které se protínají v různých úhlech, mohou tak vznikat i slepé ulice a kouty. Náměstí jsou nepravidelná a rozmístění budov je převážně chaotické. Tato výstavba se týká zejména starých historických a arabských měst, kde byl

záměrný chaos ve výstavbě důležitým prvkem obrany. Ve spleťtých uličkách nepřítel lépe zabloudí, navíc jsou úzké, a proto lze město ubránit vlastními těly obránců. Nepravidelný půdorys se vyvíjel pozvolna, bez regulací a pevné koncepce, zatímco půdorys pravidelný vznikl převážně jednorázovým založením města, jeho regulací, případně přestavbou již stávajících čtvrtí. (Votrubec, 1980)

## **2.4 Město a jeho zázemí**

U sídelních celků je potřeba navzájem rozlišovat mezi samotnou koncentrací obydlí a územím, na které náležité sídlo vykonává svůj vliv. Jedním z důležitých znaků každého města je jeho nemožnost existovat izolovaně. Jsou pro něj typické vztahy se sídly z okolí. Tyto vztahy jsou oboustranné. Venkov je pro město nepostradatelný, zajišťuje městu zásobování svými vypěstovanými potravinami, poskytuje pracovní sílu, stěhováním svého obyvatelstva do měst přispívá k jeho růstu, své pozemky poskytuje městskému obyvatelstvu k potřebnému odpočinku a relaxaci. Město se stává pro své venkovské okolí centrem, protože obyvatelstvo okolních sídel do něj podniká cestu za uskutečněním svých nákupů, zajišťuje si zde své různorodé potřeby pomocí služeb, využívá nabídku pro pracovní příležitosti apod. Takto se kolem města následně vytváří oblast, kterou město ovlivňuje a která se označuje termínem zázemí města. (Chalupa, 1986)

Zázemí města představují sítě všech okolních sídel, které mají nějaké vztahy k danému městu. Zmíněné vztahy mohou být nejrůznějšího charakteru, od docházení do školních zařízení, zaměstnání a návštěvy zdravotnických zařízení po nákupy, kulturu a volnočasové aktivity. Vzájemné vztahy mezi městem a okolními sídly, člení podle jejich intenzity, zázemí města na zóny. Základem je rozdělení na zázemí převážně tíhnoucí k danému městu a na zázemí s městem volně spojené (Chalupa, 1983). Zázemí tíhnoucí k městu tvoří všechna sídla, pro která je dané město nejpřitažlivějším střediskem. Zatímco pro zázemí volně spojená existují i jiná sídla, se kterými mají stejné nebo intenzivnější vztahy k jednomu nebo více dalším střediskům.

Velikost a tvar celého zázemí se odvíjí od celé řady faktorů. Mezi významné patří vliv dopravy (hustota dopravní sítě, dostupnost města z okolních sídel), struktura osídlení, socioekonomický ráz oblasti. (Vybíral, 2003) Zázemí města se formuje a přetváří, jako

výsledek vzájemného spolupůsobení městskými zařízeními nemístního významu. Všechny tyto zařízení vytvářejí oblast působnosti, svou sféru vlivu. Sféra vlivu u obdobných městských funkcí může nabývat stejného rozsahu. Nebývá to časté, většinou se sféry vlivu u jednotlivých zařízení velmi odlišují nejen rozsahem, ale i průběhem své hranice. Velikost dané sféry se odvíjí od hierarchického stupně jednotlivého zařízení. U zařízení spadajícího do nižšího řádu (základní škola), je sféra vlivu menší než u zařízení postavených v hierarchii výše (nemocnice). Teoretický základ studia hierarchie sídel popsal ve své práci Walter Christaller.

Při vymezování městského zázemí se obvykle využívá stanovení sfér vlivu dopravních, obchodních, zdravotnických, administrativních a školských spolu s dojížděnkou do zaměstnání. Po následném vyhodnocení jejich průběhu, vzájemné shody nebo rozporu, mohou být následně vymezeny hranice zázemí a rozčlenění do zón odlišné intenzity.

## 2.5 Funkce měst

Jeden z nejvýznamnějších znaků měst je plně vyvinutá jeho středisková funkce. Jednotlivá města jsou pro své okolí centrem, v němž si mohou obyvatelé z okolních obcí najít práci, zajistit nákupy, splnit školní docházku, zajít si k lékaři, strávit svůj volný čas apod. Střediskovost je souhrnem všech městských funkcí. K těm základním patří podle Chalupy (1986, s.151):

- „správní funkce,
- školská funkce,
- zdravotní funkce,
- kulturní funkce,
- obchodní funkce,
- dopravní funkce,
- průmyslová funkce,
- funkce služeb.“

Správní funkce vzniká vlivem administrativních zařízení. Intenzita a oblast jejího působení je silně odstupňována. Správní rozdělení jednotlivého státu určí příslušný úřad a přesně vymezí sféru vlivu. Tato městská funkce patří k nejdůležitějším, protože svým



působením ovlivňuje i rozsah některých jiných městských funkcí. Města s funkční administrativní funkcí vykazují větší stabilitu a růst než města, která tuto funkci postrádají. (Chalupa, 1986)

Výraznou hierarchii vykazuje také funkce školských zařízení. V neměstských sídlech se vyskytují nejnížší stupně škol, které se vyznačují malým okruhem své působnosti. Největší vliv má hierarchicky nejvyšší stupeň, jenž je tvořen vysokými školami, které by se měly vyskytovat v centrech nevyššího řádu. (Chalupa, 1986)

Velmi podobně se hierarchické řazení vyskytuje u zdravotních zařízení. Nejnížší stupeň je zastoupen praktickými či obvodními lékaři, jejichž ordinace se vyskytují nejen u měst, ale setkáváme se s nimi i u přechodných sídel. Střední stupeň tvoří lékárny a lékaři se specializací. Na pomyslném vrcholu jsou nemocnice a kliniky, které ke své existenci potřebují města s velkým počtem obyvatel. (Chalupa, 1896)

Do kulturních funkcí můžeme částečně řadit školská zařízení, která se na kultuře značně podílí. Hlavní funkce je tvořena především působností kulturních zařízení – divadla, galerie, muzea, kina, festivaly, sportovní stadiony, lokální média. (Chalupa 1986)

K tradičním městským funkcím se řadí funkce obchodní, která byla typická i pro města středověká. Tuto funkci si města udržují i dnes v podobě středisek velkoobchodů i maloobchodů. (Chalupa, 1986)

Soustředěním jednotlivých dopravních zařízení do měst vzniká funkce dopravní. Do měst se soustřeďují významná nádraží, od autobusových a železničních, až po velká mezinárodní letiště. (Chalupa, 1986)

Průmyslová funkce se velmi podílela na novodobém rozvoji měst v mnoha oblastech celého světa a na jeho uspořádání. S koncentrací průmyslu přicházelo do měst i obyvatelstvo, město se rozrůstalo a formovalo podle potřeb obyvatelstva, docházelo k hospodářskému růstu a vzniku nových pracovních míst. (Chalupa, 1986)

Nejrychlejší rozvoj se zaznamenává ve službách, ty jsou pro město typické. Jejich rozsah závisí na velikosti sídla a jeho střediskovém významu. Zaměstnanost ve službách celosvětově roste. Ve vyspělých zemích je nejvyšší zaměstnanost právě v terciárním sektoru,

který služby tvoří. Pro existenci služeb je potřeba velkého počtu obyvatel. Služby jsou velmi různorodé a mají velký okruh působnosti. (Chalupa, 1986)

Žádná z funkcí není stálá, všechny se v čase mění a vyvíjejí v závislosti na socioekonomických poměrech. Na střediskovosti každého sídla, u převážné většiny měst, se podílejí všechny poměrně stejně rozvinuté funkce. Taková to města se nazývají polyfunkční. Méně častým jevem jsou města monofunkční, u nichž převládá jedna nebo dvě funkce nad ostatními - města průmyslová, dopravní, lázeňská apod. Podrobnější členění a stanovení funkcí jednotlivého města, vyžaduje detailní informace o ekonomické struktuře obyvatelstva ve městě pracujícího. Obyvatelstvo se tak rozděluje do dvou skupin a to na městotvorné a městooblužné. Zatímco první skupina obyvatelstva tvoří pracující zařízení, ve kterých se vyrábějí výrobky nebo poskytují služby obyvatelstvu v zázemí, k druhé skupině patří pracující zařízení sloužící výhradně městským obyvatelům. (Chalupa, 1986)

## **2.6 Urbanizační proces**

Pojem urbanizace je různorodý, nejčastěji je užíván ve dvou významech. Přímá urbanizace označuje soustřeďování obyvatel spolu s nezemědělskými činnostmi do městských sídel, především do velkých měst a jejich aglomerací. Nepřímou urbanizací jsou označovány měnící se způsoby života obyvatel. Změny sociální a demografické struktury, sociálních vazeb, změny chování a jednání obyvatel při šíření městských forem života na venkov. Nebere se zřetel na to, zda jde o změny pozitivní či negativní. Můžeme ji členit do několika fází podle určitých hledisek. Zda se jednotlivé fáze skutečně v daných oblastech projeví, závisí například na kulturních zvyklostech či na úrovni vyspělosti té dané oblasti. Podle studie Van den Berga, L. a kol. (1982) „A Study of Growth and Decline“ jsou rozeznatelné čtyři fáze urbanizačního procesu: urbanizace, suburbanizace, desurbanizace a reurbanizace. (Votrubec, 1980)

## 2.6.1 Urbanizace

Proces urbanizace čili poměšťování, probíhá zhruba posledních 200 let. Je to první stádium ve vývoji měst. Celý proces je zapříčiněn přebytkem pracovní síly v zemědělských oblastech a rozvojem průmyslu ve městech. Stále více se snižující mzdy v zemědělství, zapříčiní migraci obyvatelstva do větší blízkosti průmyslové výroby, která jim nabízí pracovní uplatnění. Dochází tak ke značně velké koncentraci obyvatelstva a k expanzi obytných a průmyslových čtvrtí. Neznamená to pouze zvětšování absolutního a relativního počtu lidí žijících ve městech, jde také o nepřetržitý společenský proces, jenž velkým významem proniká do organizace celé lidské společnosti a mění jak samotný způsob života, tak mezilidské vztahy. (Malinovský, 2006) Města se postupně stávají centry hospodářského růstu a významnými ekonomickými aktéry v národním hospodářství daných států. Centrum města se značně zatíží, proto nebude možný další růst průmyslové výroby, který bude nucen se posouvat za jeho hranice. Město se začne postupně rozrůstat a zvětšovat objem a dostupnost služeb. Obyvatelům se tak naskytne možnost vyššího životního standardu v podobě připojení se na veřejné technické sítě (plynovod, vodovod, kanalizace apod.), větší výběr pracovních příležitostí, snadnější přístup k informacím, školním a kulturním zařízením, více možných aktivit pro trávení volného času, ale také rychlejší a kvalitnější poskytnutí lékařské péče. Naopak nevýhodami jsou především zhoršení kvality životního prostředí, velký nárůst odpadků a hluku, nebezpečí výskytu epidemií, městská anonymita. (Sýkora, 2002)

Francouzský geograf Chabot (1984) vymezil čtyři typy urbanizačních procesů:

- Sovětský typ urbanizace - charakteristický pro SSSR a později i ve všech lidově demokratických zemích, které byly poznamenány centrálně řízeným hospodářstvím.
- Evropský typ urbanizace - obyvatelstvo přibývá už jen pomalu, dochází k osídlování téměř rovnoměrnému, obyvatelé do měst dojíždí pravidelně za prací a kulturou.
- Koloniální typ urbanizace – je typický pro mimoevropské země, ve kterých mělo evropské obyvatelstvo dominantní postavení jak hospodářské, tak politické. Koloniální města měla povětšinou rychlý růst, který se vyznačoval živelností a chaosem.
- Rozvojový typ urbanizace – je význačný pro rozvojové země, kde dochází k rychlému přírůstku obyvatel do měst. Jde o růst málo říditelný a kontrolovatelný. U tohoto typu

urbanizace však nedochází ke zlepšování životní úrovně městského obyvatelstva. (Votrubec, 1980)

U zemí se značným stupněm urbanizace a industrializace, dochází ke vzniku městských seskupení, ležících prostorově blízko sebe, které jsou funkčně i ekonomicky provázané. V sídelní struktuře mají tyto městská seskupení speciální postavení. Jsou to zejména aglomerace, konurbace a megapole. (Slepička, 1981)

Aglomerace v sídelní geografii znamená seskupení měst kolem města většího a významnějšího, kterému se říká hlavní sídlo. Vznik tohoto seskupení je zapříčiněn značnou atraktivností hlavního sídla, to totiž ve svém okolí vytváří podmínky pro rozvoj, podílí se a ovlivňuje vývoj druhých sídel v sousedství a poměňuje jejich vývoj. Pro sídla, která jsou s hlavním sídlem spojeny, vyplývají značné výhody. Sídelní aglomeraci tvoří město se svými administrativními hranicemi společně s pásem kolem něj ležících obcí, které jsou součástí aglomerace, ale doposud si zachovávají administrativní samostatnost. Tyto obce mají některé charakteristické znaky města, jako třeba značně vysokou hustotu zalidnění, a jsou s jádrem celé aglomerace propojeny krajními mezisídelními vztahy – dojížděka za prací, školou, využívání městských služeb a kulturních zařízení. K určení velikosti aglomerace a upřesnění průběhu jejich hranic slouží celá řada kritérií. Mezi nejčastěji užívané patří podle Chalupy (1986, s149):

- „souvislost zastavěné plochy,
- intenzita spojení s jádrem aglomerace (vazby pracovní, dopravní a jiné),
- vysoká hustota zalidnění,
- komplexnost ekonomické struktury obyvatelstva,
- vyšší celkové přírůstky obyvatel.“

Konurbace nebo-li souměstí je rozsáhlejší oblast, která je intenzivně urbanizovaná, je v ní větší počet měst, které byly původně samostatné, ty vzájemně srostou okraji svých aglomerací. Stává se tak soustavou měst navazujících těsně na sebe. Typickým znakem je totožná hierarchická úroveň jednotlivých měst, mezi kterými chybí jedno, plnící úlohu vedoucího střediska. Jednotlivá města konurbace si neustále drží administrativní samostatnost, jsou však navzájem silně propojena funkčními vztahy.(Votrubec, 1980)

## 2.6.2 Další fáze urbanizačního procesu

Pojem suburbanizace je odvozen z anglického slova „suburb“, což v překladu znamená předměstí. Proces suburbanizace je považován za pokračující fázi při vývoji města. Celým tímto procesem se rozumí prostorový růst města do okolní krajiny. Neznamená to pouze přesun obyvatelstva z jádra do vnějšího okruhu ležícího mimo kompaktní zástavbu města, ale také přesun jejich aktivit (administrativa, obchod, služby, výroba). Velká část domácností, se stěhuje z centra města na jeho okraj do rodinných domů, což se stalo dostupnou možností pro střední třídu obyvatelstva. Opouštějí znečištěné město a dávají přednost zachovalejšímu přírodnímu prostředí. S rozvojem suburbanizace je velmi úzce spojen vývoj dopravní infrastruktury a technologií. Zvyšování mobility obyvatel, která je primárně určena rozvojem automobilismu a s tím spojenou stavbou silni a dálnic, ale také rozvojem železnice a veřejné hromadné dopravy, menší časové prodlevy při přesunu do centra města za zaměstnáním, do školy a zábavou. (Wokoun, 2008) Každodenní dojíždění ovšem způsobuje zátěž dopravní infrastruktury v podobě špatné dostupnosti centra z důvodů dopravního přetížení a malému počtu parkovacích míst. Suburbanizace sebou přináší řadu společenských, ekonomických a environmentálních důsledků. (Sýkora, 2002)

Ve fázi desurbanizace dochází k úpadku městských zařízení a infrastruktury. Klesá význam městských aglomerací a dochází ke snižování počtu tamního obyvatelstva. Širší okolí nabízí nižší cenu půdy a jisté aglomerační výhody. Dochází k dekoncentraci výroby a zkvalitnění života na vesnici. Tomu napomáhají nižší náklady na bydlení, vystavěné dálnice spolu s ostatními rychlostními komunikacemi a sociální infrastruktura.

Reurbanizační fáze označuje proces znovuoživení přirozených městských funkcí a jádrových částí měst, které se vytrácejí. Tato tendence je následkem neuspořádaného přesunu pracovních příležitostí, služeb, bydlení a obchodů do okrajových částí aglomerace a následného rozpadu centra města. Následkem úspěšné reurbanizace dochází k přesunu obyvatel a městských funkcí zpátky do vnitřních částí měst.

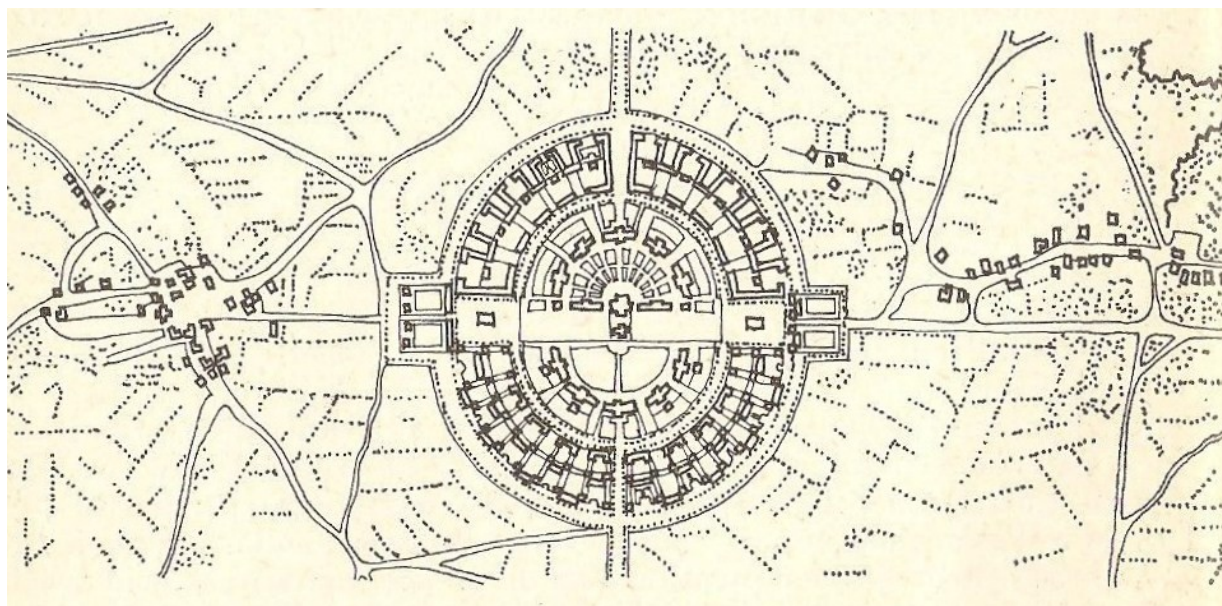
## 2.7 Urbanistické teorie na přelomu 19. a 20. století

Urbanizace je úzce spojena s průmyslovou revolucí, což bylo období 18. a 19. století, kdy došlo k mnoha změnám v zemědělství, výrobě, dopravě atd. Rozvoj průmyslu měl za následek migraci do měst, kde docházelo ke koncentraci obyvatelstva a zhoršování jeho zdravotního stavu. Chudinské čtvrti byly semeništěm epidemií, docházelo k oslabení pracovní síly. Na pozadí těchto událostí vznikaly urbanistické teorie, které se pokoušely realizovat výstavbu jakýchsi vzorových kolonií. (Slepička, 1981)

### 2.7.1 Teorie zahradních měst

K teoriím, které nejvíce dokázaly ovlivnit rozvoj sídelní sítě a výstavbu měst, patří koncepce zahradních měst. Už na počátku 18. století, si s touto myšlenkou pohrával ve svém návrhu francouzský architekt Claud Nicolas Ledoux, který ve své knize, kterou publikoval v roce 1804, navrhoval takzvané „ideální město“, obrázek 2-1. To se rozkládá na oválném půdorysu, má dobré komunikační spojení s okolními sídly a jeho zástavbu budov prolínají zahrady. Tato koncepce se světově proslulou stala až zásluhou stenografa londýnského parlamentu Ebenzara Howarda (1850-1928). Ve svých dílech zavrhoval velká průmyslová města, jejich hrozbu viděl především ve vylidňování venkova a úbytku pracovní fyzické síly. Tento problém chtěl vyřešit vybudováním soustav satelitních měst, která by byla výrobně i spotřebně soběstačné. Zahradní města se měla stát sídelní formou, překonávající rozdíl mezi městem a venkovem, kde by se potlačily nevýhody a zachovaly přednosti, které město i venkov poskytují. Tyto města by se stala bydlištěm nejen pracovníků v průmyslu, ale i obyvatel, kteří by byli zaměstnaní v zemědělství. Venkovská krajina města měla představovat území o rozloze pětikrát větší než jeho vlastní plocha. Mimo umístění zemědělských závodů, by se měly objevovat v prostorách sadů dětské domovy, ozdravovny, odborné školy. V urbanistické teorii i praxi zaznamenala idea zahradních měst velký ohlas. Přestože se v plném rozsahu nikde nerealizovala, dá se doložit jistý pozitivní vliv na výstavbu měst, především v koncepci budování satelitních měst. (Slepička, 1981)

Obrázek 2-1: Návrh ideálního města v Chaux



Zdroj: Slepíčka, A. (1981)

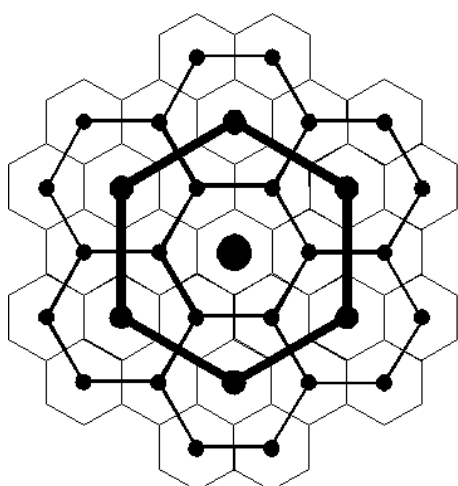
## 2.7.2 Teorie střediskových sídel

Zakladatelem sídelně geografické teorie střediskovosti, teorie centrálních míst, je německý geograf Walter Christaller, který navázal na Johanna von Thünera. Tato teorie je postavena na předpokladu, že podstatou existence každého města je jeho propojenost s určitým počtem okolních sídel. Město tedy existuje, protože okolní území potřebují mnoho služeb, které jim dané město dokáže poskytnout. Služby, které město svému okolí nabízí, se nazývají centrální funkce. Sídla obohacována těmito službami se označují pojmem centrální místa. Za ideálních podmínek centra poskytující služby stejného řádu, mají stejný počet obyvatel, vyskytují se od sebe ve stejné vzdálenosti, svou rozlohou jsou stejně velká a obsluhují zázemí se stejným počtem obyvatel. Zázemí mají tvar rovnostranného šestiúhelníka, zázemí centrálního místa vyššího řádu je složeno z více zázemí centrálních míst řádu nižšího. Cílem zmíněné teorie bylo objasnění existence pravidel a zákonitostí, ovlivňující množství, rozmístění a velikost jednotlivých sídel. (Slepíčka, 1981)

Při výzkumu zemědělských oblastí Bavorska W. Christaller zjistil, že při ideálních podmínkách by měla všechna středisková sídla ležet uprostřed kruhového, střediskem obsluhovaného území. Protože při pravidelných kruzích, by mohla vznikat překrytá území, kruhy nahradil výhodnějšími šestiúhelníky, obrázek 2-2. Rozlišil kategorie středisek podle

velikosti, určil průměrnou velikost sídla každé dané kategorie, dále průměrnou vzdálenost mezi nimi a plochou území, kterou střediska měla obsluhovat. Důležitost centrálních míst nebude určena počtem obyvatel, ale velikostí okruhu, do kterého zasahuje svými faktory ovlivňující ekonomický život. Na základě této teorie pak určil hypotézu, při které vždy tři menší jednotky tvoří jednu jednotku vyšší, vyjádřenou číselnou řadou  $1 - 3 - 9 - 27 - \dots$ . Zatímco hierarchie daných centrálních středisek je vyjádřena číselnou řadou  $1 - 2 - 6 - 18 - 54 - \dots$  kdy pro jedno město vyššího řádu odpovídají dvě města nižšího řádu, dvěma městům vyššího řádu odpovídá šest měst nižšího řádu atd. Christallerovým hlavním cílem bylo určit a případně objasnit pravidla, která by ovlivňovala počet sídel, jejich velikost a rozmístění. Později se ukázalo, že se tento princip hodí pro agrární oblasti, na rozdíl od oblastí průmyslových, kde selhával. (Malinovský, 2006)

Obrázek 2-2: Šestiúhelníkové oblasti podle Christallera



Zdroj: <http://webhost.bridgew.edu>



### **3 Socioekonomická analýza městského obvodu Nová Bělá**

Kapitola o socioekonomické analýze městského obvodu Nová Bělá, ve své první části přibližuje samotné město Ostrava, které je tvořeno dalšími 22 obvody. Nová Bělá patří k těm obvodům, o kterých mají ostatní ostravští obyvatelé pouze minimální povědomí, protože se tam nenachází žádné obchodní centrum, žádná kina či vyhlášené restaurace, které by zapříčinily atraktivnost a tím samotnou návštěvnost této části města. Na území obvodu nesídlí ani žádný významný podnik, proto za práci tamní obyvatelstvo vyjíždí do jiných částí města. Svým klidem se naopak tento nejjižnější obvod stává v posledních letech vyhledávaným místem pro bydlení. Zástavba je tvořena rodinnými domy, které jsou obklopeny poli a lesy. Nabízí tak svým obyvatelům přiblížení se k přírodě spolu s ostatními výhodami, které bydlení v rodinném domě poskytuje.

#### **3.1 Obecná charakteristika města Ostravy**

Ostrava je největší metropolí Moravskoslezského kraje. Je jednou z důležitých sídleních a průmyslových částí v České republice. Ostrava leží na soutoku čtyř řek – Odry, Ostravice, Lučiny a Opavy. Svým počtem obyvatel a rozlohou se řadí na třetí místo mezi největšími českými městy. Své jméno dostala podle řeky Ostravice, která jí protéká a celé město rozděluje na část moravskou a slezskou. Na jejím soutoku s řekou Lučinou se datuje kolem 13. století první územní osídlení, v těchto místech dnes stojí Slezskoostravský hrad. V padesátých letech minulého století, v dobách kdy se Československo orientovalo na hornictví, ocelářství a řadu dalších odvětví z těžkého průmyslu, se jeho centrem stala právě Ostrava. Vznik nových pracovních míst, nejen v dolech, ale především v nově vzniklém průmyslovém komplexu Nová huť, přilákal mnoho nových obyvatel. Příliv nové pracovní síly do města zapříčinil výstavbu nových sídlišť, která byla postavena v okrajových částech města, zejména části Poruba, Zábřeh, Výškovice, Hrabůvka a Dubina. To se také odrazilo na místním životním prostředí, které je dlouhodobě následkem těžkého průmyslu značně znečištěné. V důsledku ukončení těžby, restrukturalizací průmyslové výroby a následnými investicemi do životního prostředí na Ostravsku, dochází k jeho pomalému zlepšování. Pojmenování „černá“ Ostrava, však zůstává městu doposud. Ostravskou aglomeraci, ve které žije téměř 600 tisíc obyvatel, tvoří tyto obce s rozšířenou působností: Ostrava, Bohumín, Havířov, Karviná a

Orlová. Podle posledního Sčítání lidu, domů a bytů žilo k 26. 3. 2011 na území města 332 433 obyvatel. (upraveno podle: <http://www.ostrava.cz/cs/podnikatel-investor/dokumenty/strategicky-plan-rozvoje-mesta/strategicky-plan-2005-2013/profil-mesta>)

### **3.1.1 Poloha města**

Statutární město Ostrava se nachází v severovýchodní části Moravskoslezského kraje. Leží v průměrné nadmořské výšce 227 metrů nad mořem, přesněji v rozmezí od 193 až do 336 m n. m. Město je umístěno v Ostravské pánvi, která je obklopena Vítkovickou vrchovinou, Nízkým a Hrubým Jeseníkem a Moravskými Beskydami. Geografická poloha je důležitým činitelem při vývoji každého území, také atraktivita dané polohy je určena zejména vzdáleností územní jednotky od významných ekonomických center a komunikací, současně obě kritéria možno vnímat z pohledu národního i nadnárodního. Poloha Ostravy v rámci České republiky se dá označit jako málo výhodná, jelikož vzdálenost mezi ní a ekonomicko-administrativním centrem Prahou, je značná. Rovněž umístění Ostravy v blízkosti severovýchodní hranice státu, tedy na periferii, na výhodnosti polohy v rámci celé republiky nic nepřidává. Z pohledu evropského se může poloha města jevit výhodněji, přestože se nenachází na žádné hlavní rozvojové ose. Výhodou je vzdálenost od zahraničních sousedů, nachází se 10 km jižně od Polské republiky a 50 km západně od hranic se Slovenskou republikou. Vzdálenost do hlavního města Rakouska Vídně je 310 km. Velkou výhodou je začlenění do Schengenského prostoru, blízkost mezinárodního letiště a železniční koridor, který spojuje například Vídeň a Varšavu. Z regionálního hlediska je pro Ostravu velmi příznivá skutečnost, že se stala průmyslovým centrem regionu severní Moravy a Slezska. Daná průmyslová aglomerace je vymezena územím města Ostravy a okresů Frýdek - Místek, Nový Jičín a Karviná spolu s přilehlými částmi okresů města Opavy. (upráno podle: <http://www.ostrava.cz/cs/podnikatel-investor/dokumenty/strategicky-plan-rozvoje-mesta/strategicky-plan-2009-2015/profil-mesta>)

### **3.2 Správní a územní členění města Ostravy**

Ostrava je vymezena jako obec, okres a současně jako celek sestávající z městských obvodů. Dne 24. listopadu 1990, podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), se stala statutárním městem. V současné době se na území České republiky nachází 25

statutárních měst de facto 26 včetně Prahy, která se formálně označuje jako hlavní město. Statut hlavního města zahrnuje v případě Prahy i znaky města statutárního. Všechny statutární města se mohou členit na samosprávné části, které se označují pojmy městský obvod nebo městská část. V čele každého statutárního města stojí primátor a v čele každého z městského obvodu/části si tamní volené zastupitelstvo, volí ze svých řad starostu. Ostrava není typem kompaktního města, je spíše souměstím, které je prostorově nespojité. Převládajícím znakem je existence velkokapacitních obytných a průmyslových zón. Průmyslové zóny jsou situovány v blízkosti centra města, proto je silně omezena jejich možnost dalšího rozvoje. Dnešní podoba města je způsobena historickým vývojem, kdy v průběhu 18. a 19. století docházelo k postupnému přidružování okolních obcí k městu a jeho neplánovitému rozvoji. Ostrava se skládá z 23 městských obvodů, které jsou zobrazeny na mapě 3-1 a 39 katastrálních území, které jsou spolu s příslušným počtem obyvatel daného obvodu převedeny do tabulky 3-1.

Mapa 3-1: Mapa města Ostravy s příslušnými městskými obvody



Zdroj: [http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Ostrava\\_obvody.svg](http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Ostrava_obvody.svg)

Tabulka 3-1: Městské obvody podle katastrálních území s příslušným počtem obyvatel

<b>Městský obvod</b>	<b>Katastrální území</b>	<b>Počet obyvatel k 1.1. 2012</b>
Hošťálkovice	Hošťálkovice	1 595
Hrabová	Hrabová	3 770
Krásné Pole	Krásné Pole	2 561
Lhotka	Lhotka u Ostravy	1 243
Mariánské Hory a Hulváky	Mariánské Hory, Zábřeh-Hulváky	12 656
Martinov	Martinov ve Slezsku	1 131
Michálkovice	Michálkovice	3 194
Moravská Ostrava a Přívoz	Moravská Ostrava, Přívoz	40 559
<b>Nová Bělá</b>	<b>Nová Bělá</b>	<b>1 812</b>
Nová Ves	Nová Ves u Ostravy	718
Ostrava-Jih	Dubina u Ostravy, Hrabůvka, Výškovice u Ostravy, Zábřeh nad Odrou	110 398
Petřkovice	Petřkovice u Ostravy	3 029
Plesná	Nová Plesná, Stará Plesná	1 378
Polanka nad Odrou	Polanka nad Odrou	4 832
Poruba	Poruba, Poruba-sever	68 478
Proskovice	Proskovice	1 217
Pustkovec	Pustkovec	1 232
Radvanice a Bartovice	Bartovice, Radvanice	6 739
Slezská Ostrava	Antošovice, Heřmanice, Hrušov, Koblov, Kunčice nad Ostravicí, Kunčičky, Muglinov, Slezská Ostrava	21 424
Stará Bělá	Stará Bělá	3 847
Svinov	Svinov	4 468
Třebovice	Třebovice ve Slezsku	1 859
Vítkovice	Vítkovice, Zábřeh-VŽ	7 988

Zdroj: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Ostrava>. Vlastní zpracování.

### 3.3 Obecná charakteristika městského obvodu Nová Bělá

Nová Bělá je nejjihnější městským obvodem statutárního města, rozkládá se v moravské části Ostravy a představuje jednu z mnoha předměstských zón města. První písemná zmínka pochází z roku 1392. Ve druhé polovině 18. století vznikla poblíž malá víska Mitrovice, která se stala v roce 1850 její osadou a společně k jejich stavebnímu splynutí došlo v první polovině 20. století. Původně byla Nová Bělá jako samostatná obec k Moravské

Ostravě připojena roku 1941, ale pouze do roku 1954, kdy se opět osamostatnila, o šest let později se stala součástí okresu Frýdek – Místek a 1. ledna 1975 došlo k jejímu opětovnému připojení k městu Ostrava. (Adámek, 1992)

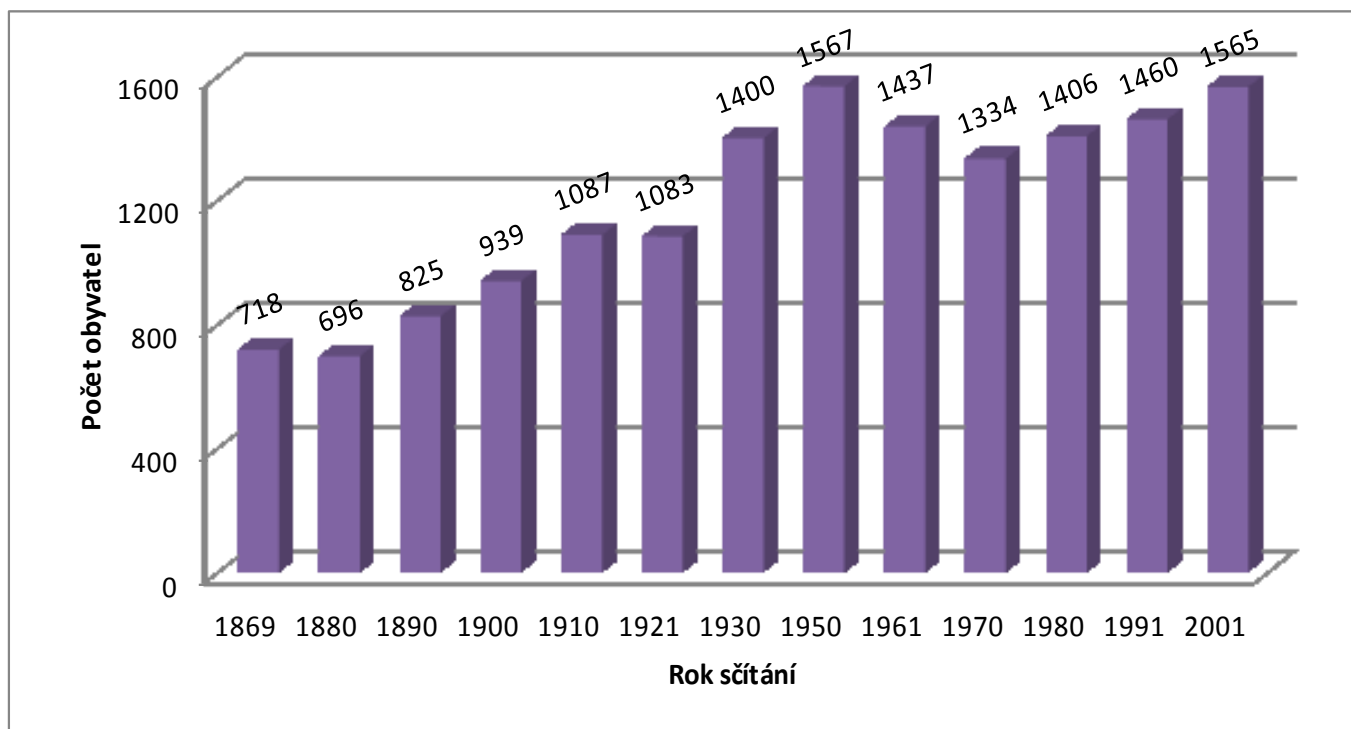
Na rozloze 7,17 km<sup>2</sup> zde žije zhruba 1800 obyvatel. Jméno celého obvodu je odvozenou od sousední Staré Bělé, která byla založena o jedno století dříve. Mnoho starousedlíků se o Nové Bělé vyjadřuje jako o vesnici, což je způsobeno její strukturou zastavění, která vychází z lánové vsi. Obyvatelé zde žijí v rodinných domech se zahradami, na kterých pěstují užitkové rostliny pro vlastní spotřebu, chovají malá domácí zvířata, ale nalezneme zde také statkáře s kraviny, kteří obhospodařují pole, mezi kterými se Nová Bělá rozprostírá. V minulosti pro město sloužila jako zázemí pro bytovou výstavbu. Do jejího katastru spadalo množství lesní a zemědělské půdy, na které se začalo v 80. letech s výstavbou rozsáhlého ostravského sídliště Dubina. To se vyznačuje převahou panelové zástavby s mnohapatrovými domy. Území pro výstavbu bylo vyčleněno nejen z katastru Nové Bělé, ale také z katastrů Staré Bělé, Hrabové a Hrabůvky. Dnes patří Dubina pod městský obvod Ostrava – Jih. Na přelomu 40. a 50. let minulého století se zamýšlela výstavba železniční tratě Mariánské Hory – Brušperk – Kozlovice, která by vedla přes území Nové Bělé. Nezůstalo pouze u záměru, ale došlo k částečné výstavbě, od které se časem upustilo, protože došlo ke změně trasování. Do současné doby se zde nacházejí pozůstatky započaté stavby, ta by v případě úspěšného dokončení určitě pozměnila vývoj obvodu. Znamenalo by to především lepší dopravní obslužnost, která je v současné době zajišťována pouze hromadnou autobusovou dopravou. (Doležilek, 2010)

### **3.4 Obyvatelstvo a jeho vývoj**

K prvnímu modernímu sčítání lidu, které se uskutečnilo v Rakousku – Uhersku, došlo v roce 1869. Při tomto sčítání žilo na území Nové Bělé 718 obyvatel, kteří žili v 95 postavených domech. Historicky nejnižší počet obyvatel, který činil 696, byl naměřen v roce 1880. Zatím největším historickým maximem, je rok 2012, kdy na území žilo k 1. lednu - 1812 obyvatel. Vývoj počtu obyvatelstva byl v průběhu všech měřených let kolísavý. K největšímu propadu došlo mezi léty 1950 a 1961, tehdy byl naměřen úbytek o 130 obyvatel. Od 70. let už dochází pouze k pozvolnému nárůstu. Ten je patrný už při pohledu na tamní

zástavbu, která se v posledních 20 letech rozšířila téměř o 100 nových domů. Celkový vývoj obyvatelstva od roku 1869 do roku 2001, je v grafické podobě vyobrazen v grafu 3-1.

Graf 3-1: Vývoj počtu obyvatel v Nové Bělé v letech 1869 - 2001



Zdroj: Historický lexikon obcí České republiky 1869 – 2005. Vlastní zpracování.

Tato část města se stala vyhledávanou lokalitou lidmi z celé Ostravy, protože poskytuje možnost venkovského stylu bydlení se zahradami, lesy a rybníky v okolí, které slouží k procházkám, jízdě na kole a relaxaci. Lidé opouštějí centrální část města, paneláková sídliště a jinou bytovou zástavbu, ve které je značná anonymita a minimum okolní přírody a dávají přednost předměstí. Nová Bělá má navíc výbornou dopravní dostupnost s centrem města. V jejím okolí je vedena rychlostní silnice R56, která spojuje Ostravu s Frýdkem – Místkem. S okolními částmi města je propojena městskou hromadnou dopravou, pomocí tří pravidelných autobusových linek.

### 3.5 Složení obyvatel podle věku a pohlaví

Ostravský městský obvod Nová Bělá obývalo k 1. lednu 2012 1812 obyvatel, viz. tabulka 3-2, tato hodnota dosáhla nevyššího naměřeného maxima za celou dobu historie Nové Bělé. Celkový počet byl ze 48,9% tvořen muži a podíl žen byl 51,1%. Obyvatelé starší patnácti let tvoří 85,4% z tamní celkové populace.

Tabulka 3-2: Složení obyvatel podle věku a pohlaví v roce 2012

Počet obyvatel v roce 2012					
Muži	Muži 15+	Ženy	Ženy 15+	Celkem	15+
885	748	927	799	1812	1547

Zdroj: <http://www.ostrava.cz/cs/urad/hledam-informace/aktualni-informace/vyvoj-poctu-obyvatel-ve-spravnim-obvodu-okresu-ostrava-mesto>. Vlastní zpracování.

Při Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2001, byly zjištěny následující údaje. Počet obyvatel k 1. březnu, který byl určen jako výchozí den, žilo na území městského obvodu 1565 obyvatel. Průměrný věk obyvatel činil 39,3 let. Při rozlišení pohlaví, byl průměrný věk u mužů 38,5 let a u žen 39,3 let. U mužů dosahoval průměr 36,6 let a u žen 38,3 let. Přestože v období let 1991 až 2001 došlo k přírůstku o 105 obyvatel, podíl dětské složky, která je tvořena populací ve věkovém rozpětí 0 – 14 let, poklesla o 5,3 procentního bodu oproti roku 1991.

Tabulka 3-3: Složení obyvatel podle věku a pohlaví v letech 2001 a 1991

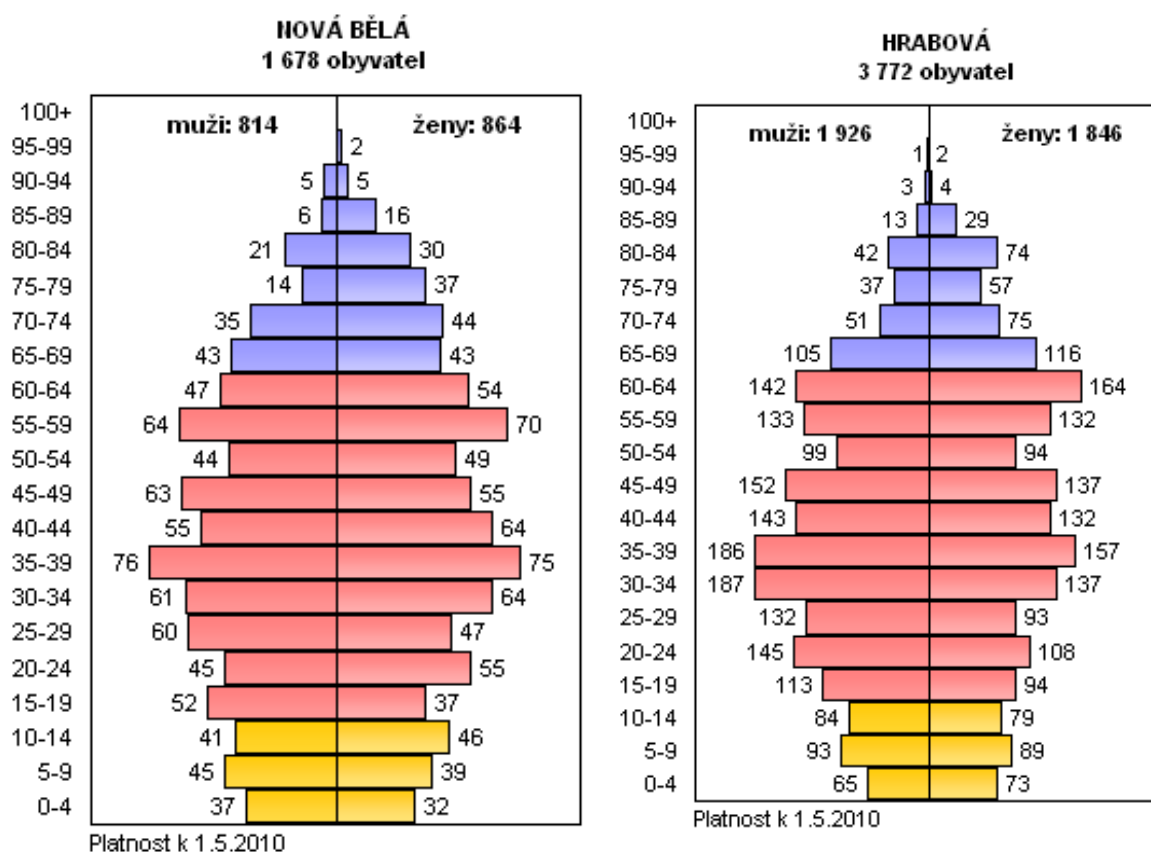
Počet obyvatel v roce 2001					
Muži	Muži 15+	Ženy	Ženy 15+	Celkem	15+
760	641	805	678	1565	1319
Počet obyvatel v roce 1991					
Muži	Muži 15+	Ženy	Ženy 15+	Celkem	15+
719	563	741	590	1460	1153

Zdroj: ČSÚ, SLBD za roky 1991 a 2001. Vlastní zpracování.

Komparace stromů života Nové Bělé se sousedním obvodem – Hrabovou, graf 3-2, nasvědčuje o jisté podobnosti, s malými odchylkami, ve věkové struktuře obyvatelstva v roce

2010. Podíl dětské složky je v obou případech nižší než u obyvatel starších 65 let, tabulka 3-4, což je následkem nízké porodnosti, která způsobuje výrazné stárnutí naší populace. Podle projekce, kterou vypracoval Český statistický úřad, dojde do roku 2050 k více než zdvojnásobení populace starší 65 let, zatímco u dětské složky dojde k poklesu o čtvrtinu. Hrabovou jsem nevybrala pouze ze vzájemné prostorové blízkosti, ale oba obvody jsou si navzájem podobné svou historií a způsobem života. Patří spíše ke klidnějším městským obvodům, které postrádají tramvajové linky, doprava je pro tamní obyvatelstvo zajišťována městskou autobusovou dopravou a převládá zástavba, kterou tvoří rodinné domy. Hrabová se navíc pyšní dřevěným kostelem Svaté Kateřiny. Z Nové Bělé vede k tomuto dřevěnému kostelu cyklistická stezka.

Graf 3-2: Porovnání stromů života Nové Bělé a Hrabové



Zdroj: <http://gisova.ostrava.cz/stromy-zivota-2010.html>



Tabulka 3-4: Obyvatelstvo podle věkové struktury v Nové Bělé a Hrabové

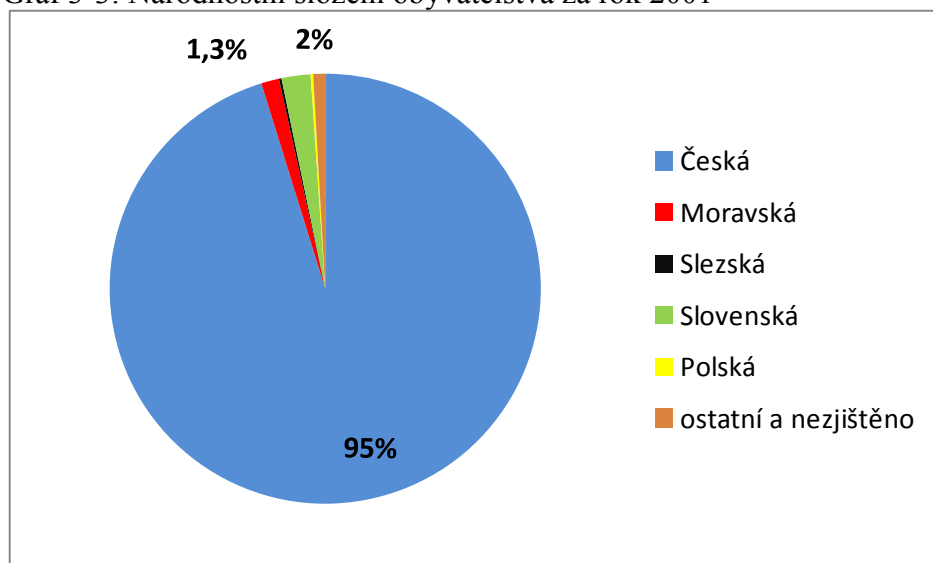
Věk	Nová Bělá		Hrabová	
	Počet obyv.	%	Počet obyv.	%
0-14 let	240	14,3	483	12,8
15-44let	691	41,2	1627	43,1
45-64 let	446	26,6	1158	30,7
65+ let	301	17,9	609	16,1

Zdroj: <http://gisova.ostrava.cz/stromy-zivota-2010.html>. Vlastní zpracování.

### 3.6 Národnostní a náboženské složení obyvatel

U SLBD v letech 1991 i 2001 se nejvíce obyvatel přihlásilo k české národnosti. V roce 1991 tak učinilo přesně 1299 obyvatel (83%), v roce 2001 1490 obyvatel (95,2%). Velká část obyvatel v roce 1991 se také přihlásila k národnosti moravské (7%), která se tak stala nejpočetnější menšinou. Důvodem takto vysokého podílu byl fakt, že před daným sčítáním, už od konce roku 1989, se začali ozývat stoupenci moravského národa. Do širšího povědomí se ještě více dostali po sčítání v roce 1991, kdy byly zveřejněny výsledky, které byly silně v jejich prospěch. Při sčítání se s moravskou a slezskou národností začali ztotožňovat také lidé, kteří se dosud k těmto národnostem téměř vůbec veřejně nehlásili. Při následujícím sčítání v roce 2001, graf 3-3, se tento podíl snížil na 1,3% a v pořadí nejpočetnější menšiny byla moravská národnost vystřídána národností slovenskou, ke které se přihlásily 2% obyvatel.

Graf 3-3: Národnostní složení obyvatelstva za rok 2001

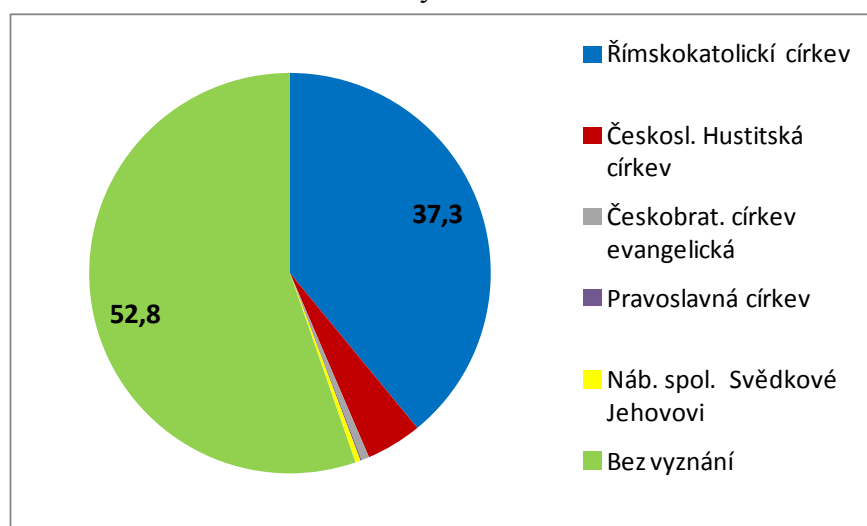


Zdroj: ČSÚ, SLBD za rok 2001. Vlastní zpracování.

Česká republika se řadí ke státům s velmi nízkou religiozitou. Počet obyvatel, kteří jsou tzv. bez vyznání, převyšuje počet věřících. Jinak tomu není ani v Nové Bělé. Výjimkou bylo sčítání v roce 1991, kdy byl zaznamenán značný nárůst náboženského vyznání mezi lidmi, plošně v celé republice. Tento jev byl pravděpodobně způsoben změnou režimu v roce 1989. Za věrohodnější jsou proto považovány výsledky z roku 2001.

V roce 1991 z tehdejšího počtu 1460 obyvatel, se k náboženskému vyznání hlásilo 70,7%, v roce 2001 došlo ke značnému poklesu na 47,2%. Nová Bělá patří k obvodům se silnější religiozitou, ve městě Ostrava je pouze 37,5% věřících, což je téměř o 10 procentních bodů méně než v Nové Bělé. Podíl věřících žen byl vyšší než mužů, nejvíce věřících se hlásilo k Římskokatolické církvi 37,3% a k církvi Československé husitské 4,3%, k ostatním církvím se hlásilo vždy méně než 1% obyvatel, graf 3-4.

Graf 3-4: Náboženství mezi obyvateli za rok 2001



Zdroj: ČSÚ, SLBD za rok 2001. Vlastní zpracování.

### 3. 7 Vzdělanost obyvatel

Česká republika poskytuje kvalitní vzdělávací soustavu, která sestává z několika stupňů vzdělání, které je pro studenty veřejných škol bezplatné. Od devadesátých let fungují i školy soukromé, ve kterých studenti platí školné. Při vyšším vzdělání, roste pravděpodobnost lepšího pracovního uplatnění a s tím vyšší možnost pracovního ohodnocení. S poptávkou po

vzdělání roste počet středoškolsky a vysokoškolsky vzdělaných osob spolu se sítí školských zařízení, které poskytují rozličné obory a specializace.

Při porovnání údajů ze sčítání v letech 1991 a 2001, tabulka 3-5, lze zjistit, že podíl osob starších 15 let v Nové Bělé, které mají pouze základní vzdělání, klesl z 26,8% na 21,8%. Naopak obyvatel s vysokoškolským vzděláním za deset let přibýlo a to o 3,6 procentních bodů. Celkově v MOB dochází k růstu vzdělanosti mezi obyvateli, což je velmi pozitivní pro celé město. Nová Bělá jako městský obvod téměř kopíruje vzdělanostní strukturu města Ostravy, vyskytují se pouze relativně malé odlišnosti.

Tabulka 3-5: Vzdělanost obyvatel na území Nové Bělé a města Ostravy

Stupeň vzdělání (obyvatelstvo 15+)	Nová Bělá r. 1991		Nová Bělá r. 2001		Ostrava-město r.2001	
	Absolutně	%	Absolutně	%	Absolutně	%
Bez vzdělání	4	0,3	4	0,3	1271	0,5
Základní	391	26,8	287	21,8	63 628	24
Vyučení a stř. odborné bez maturity	432	29,6	521	39,5	94 993	35,9
Úplné střední s maturitou	242	16,6	359	27,2	63 726	24,1
Vyšší odborné a nástavbové	1	0,1	30	2,3	8 867	3,1
Vysokoškolské	76	5,2	116	8,8	27 893	10,5

Zdroj: ČSÚ, SLBD za roky 1991 a 2001. Vlastní zpracování.

### 3.8 Ekonomická aktivita obyvatelstva

Do ekonomicky aktivního obyvatelstva se řadí nejen lidé zaměstnaní, ale také nezaměstnaní, kteří se aktivně podílejí na hledání práce nové a v případě jejího nalezení jsou připraveni do práce nastoupit. Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo tvoří děti, žáci, učni a studenti, nepracující osoby v důchodu, závislé osoby, ale také osoby v produktivním věku, které nespádají pod označení nezaměstnaní a to z důvodů, že práci aktivně nehledají a jsou nezaměstnaní dobrovolně.

V roce 2001, žilo na území Nové Bělé 1565 obyvatel. Do ekonomicky aktivních se řadilo 781 obyvatel, což bylo 49,9%. Největší podíl tvořily osoby zaměstnané s 43,8%, mezi které patří také pracující důchodci (1,6%) a ženy/muži na mateřské dovolené (0,6%). Nezaměstnaných osob bylo 95, které tvořily podíl 6,1%. Nedá se říci, že by existovala převaha nezaměstnaných u jednoho pohlaví, protože mezi mužskou a ženskou částí populace,

existoval rozdíl ve prospěch mužů, kterých bylo bez zaměstnání o 3 méně tj. 46. Rozdělení ekonomicky aktivního obyvatelstva podle odvětví ekonomické činnosti, je zachyceno v tabulce 3-6.

Tabulka 3-6: Rozdělení ekonomicky aktivního obyvatelstva podle odvětví

Odvětví ekonomické činnosti	%
Průmysl	28,6
Obchod a opravy	15,1
Doprava, pošty a telekomunikace	9,5
Stavebnictví	8,7
Zemědělství, lesnictví, rybolov	2,9
Školství, zdrav., soc. činnost	9,3
Ostatní	22,1
Nezjištěno	3,8

Zdroj: ČSÚ, SLBD za rok 2001. Vlastní zpracování.

Podíl ekonomicky neaktivního obyvatelstva k celkovému počtu obyvatel, byl srovnatelný s ekonomicky aktivními, tedy také 49,9%. Největší část tvoří nepracující důchodci 23%, na druhém místě jsou žáci, studenti a učni, kterých bylo v Nové Bělé přihlášeno 18,1%. Zbýlých 8,8% je tvořeno například ženami v domácnosti či závislými osobami, které žijí na náklady jiné osoby.

V sousedství Nové Bělé se nachází Průmyslová zóna Hrabová, přes kterou jezdí přímé linkové spoje Dopravního podniku Ostrava, ve které našlo pracovní uplatnění mnoho obyvatel nejen z Nové Bělé, ale i z jiných částí města a přilehlého okolí. Hlavním investorem průmyslové zóny byla firma Pegatron Czech (dříve Asus Czech), která v průmyslové zóně sídlí od roku 2005 a byla vůbec první firmou, která tam působila. I to byl jeden z důvodů poklesu nezaměstnanosti v dané době. V roce 2004, ještě před zahájením činnosti prvních podniků, byla míra nezaměstnanosti 13,1% a o dva roky později, v roce 2006 poklesla na hodnotu 8,8%, což byla hodnota o 4,5 procentního bodu nižší, než nezaměstnanost v městě Ostrava (13,3%). V roce 2010 se nezaměstnanost dostala pod 6% a Nová Bělá se tak stala obvodem s nejnižší nezaměstnaností v Ostravě. Podle zveřejněných informací úřadem práce k 1. lednu 2012, byla na území města Ostravy míra nezaměstnanosti 11,7%. V Nové Bělé byla míra nezaměstnanosti k téže datu na hodnotě 7,6% s 58 uchazeči o pracovní místo.

## 3.9 Sociální infrastruktura

Sociální infrastruktura spolu s občanskou vybaveností, představuje služby a aktivity, které jsou občanům v daném místě nabízeny. Velkou měrou se podílejí na rozvoji daného regionu a mnohdy se stávají rozhodujícím prvkem při výběru bydliště, neboť hodnotná a dostupná sociální infrastruktura zvyšuje kvalitu bydlení.

### 3.9.1 Školství

Síť školních a předškolních zařízení v Nové Bělé není příliš velká. V tomto městském obvodu se nachází pouze mateřská škola a základní škola, která je pouze pětitřídní a zajišťuje plně organizovaný jenom první stupeň základní školy, v odpoledních hodinách v jejich prostorách probíhá výuka základní umělecké školy.

Mateřská škola nedokáže přijmout všechny děti, jejichž rodiče mají zájem o jejich umístění, v tomto předškolním zařízení. Maximální kapacita čtyřiceti dětí je plně obsazena již mnoho let. Každoročně se v mateřské škole pořádají kroužky, které jsou zajišťovány nejen stálými zaměstnanci, ale také externími pracovníky. Děti mohou navštěvovat výtvarný kroužek, lekce angličtiny, flétnu či Metodu dobrého startu, která se zaměřuje na aktivaci a rozvoj psychomotoriky. Dále pro děti mateřská škola zajišťuje plavecké výcviky, návštěvy Lesní školy v blízkém Bělském lese, návštěvy divadel a mnoho dalšího. Školka je umístěna v budově, která v minulosti sloužila jako ubytování pro dělníky podílející se na výstavbě silnice R58, spojující Ostravu s městem Příbor. Budova proto přestává odpovídat standardům, které jsou po ní požadovány. Nenachází se v ní ani kuchyň, veškerá jídla se připravují v jídelně základní školy, odkud jsou následně převážena. V současné době se plánuje výstavba zcela nové mateřské školy.

Základní škola v Nové Bělé existuje od roku 1872, kdy ji podle místní kroniky navštěvovalo 76 žáků. Do té doby se nacházela pouze ve vedlejší Staré Bělé, kterou měly do té doby společnou. V roce 1869 proběhlo referendum, ve kterém se mohli obyvatelé vyjádřit, zda se vybuduje nová samostatná jednotřídka, nebo se finančně podpoří škola starobělská, která by se díky finanční podpoře rozšířila. Přes řadu problémů se stavba dokončila a poprvé se pro žáky otevřela 1. listopadu 1872. Od roku 1909 jí začaly navštěvovat také děti z osady Mitrovice, které do té doby chodily do obecní školy ve vedlejší městě Paskov. Základní škola poskytuje žákům plně organizovaný první stupeň školní docházky. Výuka a chod školy

je zajišťován sedmi učiteli a třemi nepedagogickými pracovníky. Po dokončení prvního stupně, mají děti možnost pokračovat ve studiu na základní škole ve Staré Bělé, případně přecházejí na jiné základní školy či víceletá gymnázia. Součástí školy je školní jídelna s kuchyní, ve které se připravují také veškeré obědy a svačiny pro děti z místní mateřské školy. Mnoho rodičů využívá služeb školní družiny, která má kapacitu 75 dětí a je otevřena každé všední ráno od půl sedmé do čtyř hodin odpoledne. Ve škole se konají mimoškolní zájmové činnosti v podobě několika kroužků (matematický, výtvarný, počítačový aj.). Školní rok 2011/2012 navštěvovalo školu 90 žáků:

- ročník – 14 žáků,
- ročník – 26 žáků,
- ročník – 15 žáků,
- ročník – 13 žáků,
- ročník – 22 žáků.

Díky mnohým sponzorům, kterými jsou organizace i jednotlivci (např. místní organizace Českého svazu žen), se škole daří neustále modernizovat školní pomůcky a vyučovací metody.

Každé dítě je v něčem nadané, otázkou zůstává, zda svůj talent dokáže objevit a případně jej rozvíjet a zlepšovat. Dětem v Nové Bělé, které jsou nadány hudebně, s jejich rozvojem talentu napomáhá tamní základní umělecká škola. Jedná se o pobočku Základní umělecké školy Viléma Petrželky. Umělecká škola je otevřena pro děti a mládež, s cílem rozvíjet nadání pro tvořivou činnost budoucích hudebníků s přípravou na studium středních a vysokých škol s uměleckým zaměřením. Uměleckou školu mohou zájemci navštěvovat od šesti let. Hudební nástroje, na kterých se vyučuje, jsou housle, klavír, kytara, zobcová a příčná flétna. Některé z nich si mohou žáci vypůjčit přímo ve škole. Školné na jedno pololetí pro přípravnou hudební nauku stojí 800 Kč, pro výuku na již vybraném hudebním nástroji 1 300 Kč. Vyučování umělecké školy navazuje na výuku základní školy, kde má své sídlo, proto žákům nevznikají žádné časové prodlevy, které by mohly snižovat jejich bezpečnost při přesunu domů a následném návratu do školy. (upraveno podle: <http://www.zsnovabela.cz/header/zus.htm>)

### 3.9.2 Sociální a zdravotní péče

Sociální i zdravotní péče je v Nové Bělé soustředěna do jediného místa. Tímto ústředním prvkem v celém městském obvodu je dům s pečovatelskou službou (DPS), který obyvatelům slouží od roku 2006.

Investorem celé stavby se stalo statutární město Ostrava. V roce 2003 byla vyhlášena soutěž na zástavbu lokality, která měla za úkol prověřit všechny možnosti pro využití dané lokality pro obytnou zástavbu. Vítězem soutěže se stala architektonická firma Saktor s.r.o., která předložila nejlepší urbanistickou studii. Součástí zadání bylo také umístění domu s pečovatelskou službou, který by byl obohacen o další funkce. Kromě klasického domu s pečovatelskou službou, který je primárně určen pro starší osoby, které potřebují větší péči a zvýšený dohled, se součástí stavby stala ordinace praktického lékaře, výdejna léků, knihovna, společenský sál a obecní byty. Tyto malometrážní byty fungují jako byty startovací, které jsou určeny pro mladé páry a rodiny. Budova má tři podlaží, v prvních dvou se nachází šestnáct jednopokojových a dva dvoupokojové byty, které jsou určeny pro seniory. Ve třetím patře jsou startovací byty, v nich se mladým rodinám nabízí možnost bydlení ve čtyřech dvoupokojových bytech. Všechny byty jsou bezbariérové, mají terasu případně balkón a u přízemních bytů je vytvořena předzahrádka, která je od okolní zeleně ohraničena a určena k užívání pouze nájemníkům příslušného bytu. Žadatel o umístění do domu s pečovatelskou službou musí splnit určité požadavky. Mezi hlavní z nich patří minimální věková hranice šedesáti let, lékařské potvrzení o stavu žadatele odpovídající typu zařízení, dále musí být žadatel důchodcem nebo zdravotně postiženým občanem ČR s trvalým pobytem na území města Ostravy. Protože mezi obyvateli důchodového věku je velký zájem o umístění do zařízení podobného typu v celé České republice, jinak tomu není ani u zařízení tohoto. Zájemci o umístění si musí podat žádost a v případě jejího přijetí se zařazují do pořadníku, ve kterém se jejich pořadí určuje podle bodového ohodnocení. Nejvíce body, tj. deseti, je ohodnocen žadatel s trvalým bydlištěm v Nové Bělé. Pět bodů dostane žadatel, pokud v Nové Bělé žije jeho rodinní příslušníci, tři body jsou určeny pro bývalé občany a dva body dostávají žadatelé ze Staré Bělé. S každým rokem od podání žádosti se zvyšuje pravděpodobnost přijetí o další bod. Pro žádost o rozjezdový byt je potřeba splnit podmínku, aby alespoň jeden z partnerů měl v Ostravě trvalé bydliště. Doba pronájmu je pouze na tři roky, poté se byt znovu uvolní pro další pár/rodinu. (upraveno podle: materiálů firmy Saktor s.r.o.)

### 3.9.3 Kultura a kulturní zařízení

Kultura a tradice představují nedílnou součást všech historických etap lidského života. V Nové Bělé do výstavby domu s pečovatelskou službou naprosto chybělo jakékoli kulturní zařízení, které by se stávalo střediskem pro nejrůznější kulturní akce. Obyvatelé za kulturou museli vyjíždět do jiných částí města, což bylo velmi nepraktické a zbytečně to tak ubíralo na atraktivnosti celého městského obvodu. DPS kromě své primární funkce, kterou je poskytování sociálních služeb občanům, plní také funkci kulturní, neboť se při jeho výstavbě myslelo také na vybudování víceúčelového společenského sálu, knihovnu a místo pro drobné živnostníky, kteří si v prostorách budovy zařídili kadeřnický a masážní salón.

Víceúčelový společenský sál, který má kapacitu 90 míst, slouží k pořádání společenských a kulturních akcí. Nejčastěji zde probíhají besedy a přednášky nejen pro žáky ZŠ a MŠ, ale také pro seniory z DPS a ostatní obyvatelé. Stává se místem pro pořádání dětských besídek a výstavek výrobků, které při vyučování výtvarné výchovy žáci ZŠ vyrobili. V době křesťanských svátků se tento sál stává dějištěm Vánočních a Velikonočních jarmarků, na kterých senioři z DPS prodávají své výrobky a celou atmosféru dotvářejí koncerty pěveckého sboru Novobělských babiček, který je tvořen převážně obyvatelkami z DPS. Dvakrát týdně se v něm konají hodiny tance a zhruba dvakrát do roka (podle počtu nově narozených obyvatel) se používá pro vítání nových občánků.

Celý komplex DPS dotváří park, který je situován v jeho nádvoří. Hlavní funkcí parku je místo pro relaxaci obyvatel domu, je volně přístupný, tvořen zahradou s keři a stromy, která je pravidelně udržována. Od roku 2008 se v něm každoročně pořádá charitativní koncert, který se pomalu stává tradicí. Rodačkou Nové Bělé je operní pěvkyně, paní Jana Doležilková, která se stala iniciátorkou koncertů. Při prvním ročníku v srpnu 2008, byl koncert doplněn o sochařské sympozium, kterého se účastnili ostravští sochaři, kteří po dobu dvou týdnů, v prostorách parku, tvořili své sochy.

DPS od roku 2006 plní funkci kulturního domu, který do té doby občané postrádali. O skutečnosti, že se obyvatelé s touto stavbou identifikovali, svědčí také fakt, že tomuto domu již v průběhu jeho výstavby začali říkat Bělásek. Toto označení se později stalo oficiálním názvem celého zařízení. Stavba se také pyšní jedním z ocenění v soutěži Dům roku 2006.



## 4 Vývojové tendence městského obvodu Nová Bělá

### 4.1 SWOT analýza

Smyslem SWOT analýzy je velmi jednoduše a jasně určit nejpodstatnější faktory, které ovlivňují a v budoucnu budou dále ovlivňovat vývojové tendence MOB Nová Bělá. Způsob této analýzy je pro svou jednoduchost velmi oblíbený a často používaný ve všech prostředích. V tomto případě se jedná o metodu, která odhaluje vnitřní a vnější faktory, působící na zmíněný MOB. Jde o objektivní charakteristiku silných a slabých stránek s možnými příležitostmi a hrozbami. Zkratka SWOT je tvořena ze čtyř počátečních písmen anglických slov Strengths – silné stránky, Weaknesses – slabé stránky, Opportunities – příležitosti, Threats – hrozby.

Tabulka 4-1: SWOT analýza Nové Bělé

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"><li>• Nadstandardní rozsah zeleně a okolní přírody – lesy, pole, louky, rybníky</li><li>• Klidná část města</li><li>• Vesnický charakter</li><li>• Nízká míra nezaměstnanosti vzhledem k ostatním MOB</li><li>• Dbání na tradice</li><li>• Žádná průmyslová výroba na území MOB</li><li>• Blízkost CHKO Beskydy a CHKO Poodří</li><li>• Sociální zabezpečení seniorů a mladých rodin</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Špatná kvalita ovzduší v celém městě, která je v zimních měsících doplněna o znečištění z místních lokálních topenišť</li><li>• Nedostatek stanovišť s kontejnery pro separovaný odpad</li><li>• Dlouhodobě nedostatečná kapacita v MŠ</li><li>• Nízká podnikatelská aktivita</li><li>• Pouze částečná kanalizace</li><li>• Špatný stav silnic</li></ul>
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"><li>• Dostatek volných pozemků pro další výstavbu</li><li>• Zviditelnění se díky charitativním koncertům</li><li>• Plánovaná výstavba nové bezbariérové MŠ</li><li>• Migrace obyvatel vyšší třídy do okrajových částí města</li><li>• Posilování spoju městské hromadné dopravy</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Rostoucí počet projíždějících motorových vozidel následkem zpoplatnění silnice R56 spojující Ostravu a Frýdek – Místek</li><li>• Propad pozemků v poddolovaných oblastech</li><li>• Kontaminace vodních toků odpadními vodami</li><li>• Neochota obyvatel přejít k ekologičtějšímu typu vytápění</li></ul>

Zdroj: Vlastní zpracování

## **4.2 Vybrané příležitosti**

### **4.2.1 Pořádání charitativních koncertů**

Od roku 2008 se v MOB Nová Bělá konají každoročně charitativní koncerty, které se pořádají na nádvoří DPS. Jejich tradici založila oprní pěvkyně, paní Jana Doležilková, která je místní rodačkou. Na koncertech vystupují umělci nejen z České republiky, ale také hosté ze zahraničí, např. z Polska, Mexika, Číny. Přípravy všech koncertů trvají vždy několik týdnů před jeho samotným datem konání a podílí se na nich hlavně samotní obyvatelé. Vstupné je dobrovolné a celá vybraná částka spolu s výtěžkem z prodeje za občerstvení, které připravují místní dobrovolníci, putuje na konto předem vybraného projektu. DPS poskytne umělcům zázemí v podobě šaten a místa k odpočinku v době přestávky. Pro všechny návštěvníky se po celý průběh večera v jeho prostorách nabízí občerstvení v podobě nápojů a jídel.

První koncert proběhl v srpnu roku 2008 a vybrala se při něm částka ve výši 31 124 Kč, která zatím jako jediná zůstala na území MOB a byla předána místní MŠ. Součástí bylo sochařské sympozium.

Léto roku 2009 bylo význačné silnými přívalovými dešti, kterými bylo zasaženo i mnoho okolních obcí. Následky bleskových povodní nebyly pouze materiální, ale zanechávaly po sobě i oběti na životech. Jednou z takto postižených obcí byl i blízký Jeseník nad Odrou, kterému byl předán šek v hodnotě 56 540 Kč.

Divácky nejúspěšnější se stal třetí ročník. O tom, pro koho se bude daný ročník pořádat a komu bude vybraný výtěžek předán, se dlouho uvažovalo. Nakonec se MOB rozhodl zkontaktovat Nadaci Naše dítě, kde s radostí pozvání přijali. Samotného koncertu se zúčastnila ředitelka nadace, paní Zuzana Baudyšová, které byl v závěru večera předán do rukou šek s vybranou částkou 45 850 Kč.

Zatím poslední koncert proběhl začátkem srpna roku 2011, kdy nebylo příliš hezké počasí, které se projevilo na návštěvnosti, protože celý koncert je pořádán pod otevřeným nebem. Toho roku se koncert pořádal na konto Centra pro rodinu a sociální péči občanského sdružení Ostrava, na projekt Výzva, který podporuje rodiny pečující o děti či mladistvé se zdravotním postižením, nebo jiné osoby o postižené pečující. Pro tento projekt se vybrala částka 32 000 Kč.

Koncerty se stávají velmi oblíbené a stále častěji se jich účastní i návštěvníci z jiných částí města a přilehlého okolí. Z Nové Bělé se tak stává turisticky zajímavější místo, přestože se jedná pouze o krátkodobou turistiku. V období jejich pořádání se o Nové Bělé hovoří také v nejrůznějších sdělovacích prostředcích, což také zvyšuje její atraktivitu a povědomí u ostatních obyvatel města.

#### **4.2.2 Výstavba nové mateřské školy**

Stávající MŠ neodpovídá současným požadavkům na její provoz. Její kapacita 40 míst je dlouhodobě vytížená a ostatní zájemci, kteří chtějí své dítě do MŠ umístit, musí být odmítáni. Dalším problémem je, že se v její budově nevyskytuje kuchyň. Veškerá jídla se připravují v kuchyni základní školy, odkud jsou následně do MŠ dovážena, což je i přes blízkost obou zařízení velmi nepraktické.

V roce 2011 zadal MOB Nová Bělá veřejnou zakázku, v souladu se zákonem č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, na vypracování investičního záměru na stavbu mateřské školy. Pro danou studii byla vymezena určitá zadávací kritéria. Kapacita MŠ bude 75 dětí, které se budou umisťovat do tří tříd. Jednalo by se o jednopodlažní budovu, případně o komplex vzájemně propojených jednopodlažních budov, s provozem vlastní kuchyně. Z důvodu naléhavosti celé realizace bylo požadováno, aby všechny navržená řešení, umožnily rychlý způsob výstavby, nejlépe z montovaných systémů. Při stavbě bude nutné vyřešit problém s odpadními vodami a jejich čišťením z důvodu chybějící kanalizace. ([http://www.novabela.cz/vismo/dokumenty2.asp?id=2308&p1=63&n=vyzva-k-podani-nabidky-na-vypracovani-investicniho-zameru-na-vystavbu-nove-materske-skoly-v-ostrave-nove-bele&vol\\_stavzobrazeni=2](http://www.novabela.cz/vismo/dokumenty2.asp?id=2308&p1=63&n=vyzva-k-podani-nabidky-na-vypracovani-investicniho-zameru-na-vystavbu-nove-materske-skoly-v-ostrave-nove-bele&vol_stavzobrazeni=2))

Vítězem soutěže se stal Atelier Tsunami s.r.o., který splnil všechny požadavky. Touto výstavbou vzroste kvalita občanské vybavenosti, která je oproti jiným MOB města Ostravy nízká. Nejen že rodiče nebudou muset své děti vozit do jiných zařízení, jako je tomu nyní, ale naopak budou moci toto zařízení navštěvovat i děti z okolí. Je tomu tak i u ZŠ, do které dojíždějí děti z blízkého sídliště Dubina, protože jejich rodiče dávají přednost škole umístěné v klidném prostředí města.

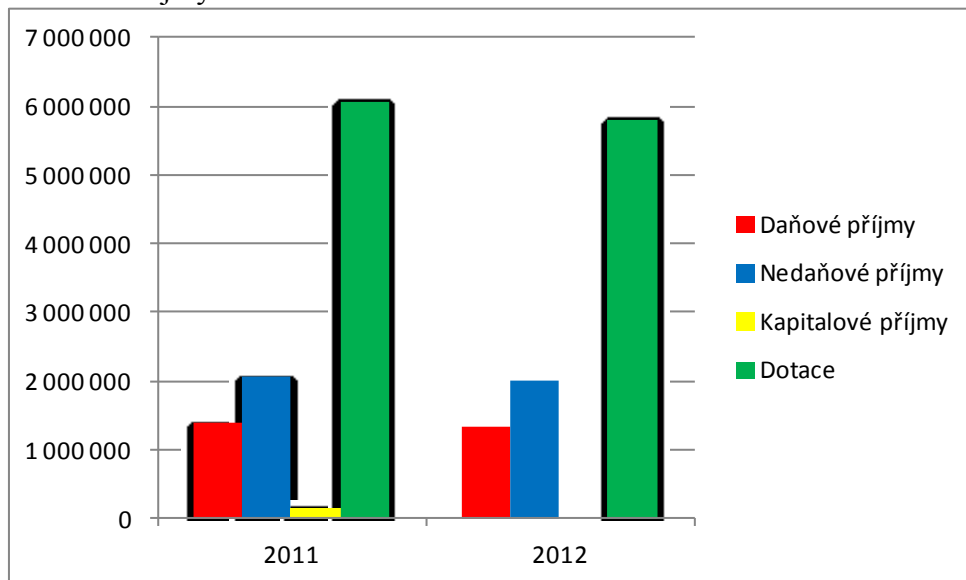
### 4.3 Analýza rozpočtu MOb Nová Bělá

Rozpočet statutárního města Ostravy je sestavován jako rozpočet města včetně rozpočtů městských obvodů. Vazby mezi těmito rozpočty jsou hlavně v oblasti toků investičních a neinvestičních dotací směrem k městským obvodům. Proto jsou rozpočty městských obvodů schvalovány až následně po přijetí rozpočtu města.

#### 4.3.1 Příjmy MOb

Příjmovou část rozpočtu tvoří daňové příjmy, nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a dotace. Při porovnání rozpočtu za rok 2011 a rozpočtu schváleného pro letošní rok 2012 je patrné, že v obou letech se na velikosti příjmů nejvíce podílely dotace, graf 4-1. V obou případech se jedná neinvestiční dotace, které jsou z největší části tvořeny neúčelovými dotacemi z magistrátu města. V roce 2011 se tak jednalo o dotaci ve výši 4 832 000 Kč, u které došlo pro rok 2012 ke snížení na 4 639 000 Kč. Druhou nejvyšší položkou v dotacích je dotace ze státního rozpočtu, která je pro oba roky ve stejné výši a to 907 000 Kč. Zbytek je tvořen dotacemi z úřadu práce na refundaci mezd a dotacemi účelovými.

Graf 4-1: Příjmy Nové Bělé v letech 2011 a 2012



Zdroj: Rozpočet Nové Bělé na rok 2012. Vlastní zpracování.

Podrobněji jsou celkové příjmy a celkové zdroje pro roky 2011 a 2012 zachyceny v tabulce 4-1. Nová Bělá v obou letech převáděla několika milionové částky z volných prostředků z minulých let. Celkové zdroje pro rok 2011 byly pro tento MOb 12 252 000 Kč a pro rok 2012 došlo k jejich nárůstu o více než 3 miliony na částku 15 749 000 Kč.

Tabulka 4-1: Celkové zdroje Nové Bělé v letech 2011 a 2012

Druhové třídění	Celkové rozpočtové příjmy v Kč za rok 2011	Celkové rozpočtové příjmy v Kč pro rok 2012
Daňové příjmy	1 388 000,00 Kč	1 343 000,00 Kč
Nedaňové příjmy	2 059 000,00 Kč	2 014 000,00 Kč
Kapitalové příjmy	148 000,00 Kč	0,00 Kč
<b>Vlastní příjmy celkem</b>	<b>3 595 000,00 Kč</b>	<b>3 357 000,00 Kč</b>
Dotace	6 071 000,00 Kč	5 805 000,00 Kč
<b>Příjmy celkem</b>	<b>9 666 000,00 Kč</b>	<b>9 162 000,00 Kč</b>
Financování - zapojení volných prostředků z minulých let	2 586 000,00 Kč	6 587 000,00 Kč
<b>Celkové zdroje</b>	<b>12 252 000,00 Kč</b>	<b>15 749 000,00 Kč</b>

Zdroj: Rozpočet Nové Bělé na rok 2012. Vlastní zpracování.

#### 4.3.2 Výdaje MOB

K velkému rozdílu mezi běžnými výdaji v letech 2011 a 2012 nedošlo. Největší podíl na těchto výdajích byl v obou letech tvořen výdaji na DPS a mzdovými výdaji na místní správu, která v obou letech převyšovala částku 2 000 000 Kč.

Ke zvětšení o více než dvojnásobek došlo v meziročí 2011 a 2012 u kapitálových výdajů. Tento nárůst je způsoben zamýšlenou výstavbou nové budovy MŠ. Projektová dokumentace na její výstavbu a rezerva na samotnou realizaci stvaby, tvoří 3 100 000 Kč oproti roku 2011 navíc, tabulka 4-2.

Tabulka 4-2: Výdaje Nové Bělé v letech 2011 a 2012

Rozpočtové výdaje		
Druhové třídění	Celkové rozpočtové výdaje v Kč za rok 2011	Celkové rozpočtové výdaje v Kč za rok 2012
Běžné výdaje	9 383 000,00 Kč	9 053 000,00 Kč
Kapitálové výdaje	2 869 000,00 Kč	6 696 000,00 Kč
<b>Výdaje celkem</b>	<b>12 252 000,00 Kč</b>	<b>15 749 000,00 Kč</b>

Zdroj: Rozpočet Nové Bělé na rok 2012. Vlastní zpracování.



## 5 Závěr

První písemná zmínka o Nové Bělé pochází z roku 1392, od této doby si prošla určitým vývojem. Původně byla malou samostatnou obcí, ke které se připojila osada Mitrovice. Samostatnou byla do roku 1941, kdy byla připojena k městu Ostrava, ale pouze do roku 1954. V tomto roce došlo k jejímu opětovnému osamostatnění, o šest let později se stala součástí okresu Frýdek – Místek a od 1. ledna 1975 byla opět připojena k Ostravě.

Nyní je Nová Bělá jedním z 23 městských obvodů statutárního města Ostrava. Ostrava je třetím největším městem republiky, které je do dnešních dnů značně poznamenáno těžkým průmyslem. Celé město, i přes utlumení průmyslové výroby a těžby uhlí, je do dnešních dnů označováno přívlastkem „černá“ Ostrava. Nová Bělá je důkazem, že tomu tak není. Tento městský obvod je význačný svým klidem, venkovskou zástavbou a zachovalou okolní přírodou. Jediným nedostatkem je umístění Průmyslové zóny Hrabová, která je v těsné blízkosti a s mnoha obyvateli doslova sousedí.

Počet obyvatel tohoto MOB se neustále zvyšuje. Nejnižší počet obyvatel byl zaznamenán v roce 1880 (696 obyvatel) a naopak největší počet obyvatel by na začátku roku 2012 (1812 obyvatel). Většina obyvatel je tvořena ženami, což je způsobeno jejich délkou života, která je oproti mužské populaci o několik let vyšší. Dětská složka, tvořena obyvateli ve věku 0-14 let, převyšuje podíl postaktivních obyvatel ve věku 65+ o 3,6 procentního bodu, bohužel se nejedná o výjimku, ale o celorepublikový trend.

Přestože město Ostrava patří dlouhodobě mezi oblasti s vyšší mírou nezaměstnanosti, Nová Bělá se může pyšnit, že v rámci města patří k obvodům, kde není nezaměstnanost mezi obyvateli velkým problémem. V roce 2010, s mírou nezaměstnanosti ve výši 6%, se stala místem s nejnižší nezaměstnaností v celém městě. Alespoň v tomto směru jsou místní lidé rádi za blízkost průmyslové zón, neboť v ní našlo pracovní uplatnění mnoho z nich.

Občanská vybavenost v porovnání s jinými MOB je značně nízká. Důvodem je také nízký počet obyvatel, který na území žije. Stávající mateřská škola má omezenou kapacitu, proto je mnoho rodičů nuceno své děti dávat do jiných zařízení, která jsou více

vzdálena. Dalším nedostatkem je základní škola, která nabízí pouze první stupeň studia. Po ukončení páté třídy musejí děti dojíždět do jiných částí města. Od roku 2006 zřizuje MOB dům s pečovatelskou službou, který obyvatelé přivítali s nadšením. Mnoho starších obyvatel a mladých rodin v něm našlo nový domov. Kromě primární funkce, kterou je ubytování starších lidí, nabízí také obecní startovací bydlení v podobě čtyř bytů pro mladé rodiny. Současně plní funkci kulturního domu, který do jeho výstavby obyvatelé postrádali.

Při SWOT analýze se odhalilo mnoho slabých stránek a budoucích hrozeb. Za zásadní považují lokální topeniště, která v zimních měsících značně zatěžují už tak nevyhovující kvalitu ovzduší a dále kontaminaci vodních toků, která v důsledku neúplné kanalizace spolu s rostoucím počtem obyvatel a nových domů obtěžuje silným zápachem. Na druhé straně stojí silné stránky a příležitosti, na kterých by měla Nová Bělá stavět při své propagaci a využít je ke svému následnému vývoji.

Zástupci Nové Bělé se osvědčili při hospodaření s rozpočtem, neboť tento městský obvod není doposud zatížen žádnou půjčkou. To se ovšem v budoucnu nejspíš změní, protože stávající rezerva ve výši 2 mil. pro výstavbu MŠ bude pro její výstavbu nedostatečná.

Zda dokáže Nová Bělá využít svůj potenciál pro přilákání nových obyvatel, udržet si pověst klidného a bezpečného místa a zda bude pokračovat ve svém zdárném vývoji, ukáže čas. Já se domnívám, že ano.



## Seznam zdrojů

MALINOVSKÝ, Jan a Jan SUCHÁČEK. *Velký anglicko-český slovník regionálního rozvoje a regionální politiky Evropské unie*. 1. vyd. Ostrava: VŠB – Technická univerzita Ostrava, 2006. 956 s. ISBN 80-248-1117-0

ŠOTKOVSKÝ, Ivan. *Socioekonomická geografie v obecném přehledu*. 1. vyd. Ostrava: VŠB-Technická univerzita Ostrava, 1999. 196 s. ISBN 80-7078623-X

WOKOUN, René, et al. *Regionální rozvoj, východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. 1. vyd. Praha: Linde Praha, 2008. 475 s. ISBN 978-80-7201-699-0.

SLEPIČKA, Alois. *Venkov a/nebo město, lidé, sídla, krajina*. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1981. 368 s.

VOTRUBEC, Ctibor. *Lidská sídla, jejich typy a rozmístění ve světě*. 1. vyd. Praha: Academia, 1980. 396 s.

VYBÍRAL, Jindřich. *Zrození velkoměsta, architektura v obraze Moravské Ostravy 1890-1938*. Ostrava: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Ostravě, 2003. 219 s. ISBN 80-86517-94-2

HORSKÁ, Pavla, et al. *Zrod velkoměsta, urbanizace českých zemí a Evropy*. 1. vyd., Paseka, Praha, 2002, s. 352. ISBN 80-7185-409-3.

DOLEŽÍLEK, Roman. *Nová Bělá a Mitrovice v dobové fotografii*. 1. vyd. Repronis, 2010. 102 s. ISBN 978-80-7329-258-4.

ADÁMEK, Ladislav. *600 let z historie Nové Bělé*. 1. vyd. Matýsek, Ostrava, 1992. 123 s.

CHALUPA, Petr a Zdeňka TARABOVÁ. *Základy geografie obyvatelstva, demografie a geografie sídel*. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství. 1983. 159 s.

CHALUPA, Petr a Zdeňka TARABOVÁ. *Přehled geografie obyvatelstva, demografie a geografie sídel*. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství. 1986. 162 s.

SÝKORA, Luděk, et al. *Suburbanizace a její sociální, ekonomické a ekologické důsledky*. Praha : Ústav pro ekopolitiku, 2002. 191 s. ISBN 80-901914-9-5.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Historický lexikon obcí České republiky 1869 – 2005*. Praha 2005. s 1384. ISBN 80-250-1277-8

ČSÚ. *Sčítání lidu domů a bytů k 3. 3. 1991. Tabulky za obce, města a městské části. Okres Ostrava – město*. Praha, červen 1992.

ČSÚ. *Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 – základní informace o obcích. Okres Ostrava – město*. ČSÚ, 2003. Kód publikace 4108-03

ZŠ NOVÁ BĚLÁ. *Základní škola Nová Bělá, základní informace*. Dostupné z: <http://zsnovabela.webnode.cz/o-nas/>

NOVÁ BĚLÁ. *Výzva k podání nabídky – inv. záměr MŠ*. Dostupné z: [http://www.novabela.cz/vismo/dokumenty2.asp?id=2308&p1=63&n=vyzva-k-podani-nabidky-na-vypracovani-investicniho-zameru-na-vystavbu-nove-materske-skoly-v-ostrave-nove-bele&vol\\_stavzobrazeni=2](http://www.novabela.cz/vismo/dokumenty2.asp?id=2308&p1=63&n=vyzva-k-podani-nabidky-na-vypracovani-investicniho-zameru-na-vystavbu-nove-materske-skoly-v-ostrave-nove-bele&vol_stavzobrazeni=2)

PORTÁL MĚSTA OSTRAVA. *Strategický plán rozvoje statutárního města Ostravy na léta 2005 – 2013*. Dostupné z: <http://www.ostrava.cz/cs/podnikatel-investor/dokumenty/strategicky-plan-rozvoje-mesta/strategicky-plan-2005-2013/profil-mesta>

PORTÁL MĚSTA OSTRAVA. *Strategický plán rozvoje statutárního města Ostravy na léta 2009 – 2015*. Dostupné z: <http://www.ostrava.cz/cs/podnikatel-investor/dokumenty/strategicky-plan-rozvoje-mesta/strategicky-plan-2009-2015/profil-mesta>

PORTÁL MĚSTA OSTRAVA. *Vývoj počtu obyvatel ve správním obvodu okresu Ostrava – Město.* Dostupné z: <http://www.ostrava.cz/cs/urad/hledam-informace/aktualni-informace/vyvoj-poctu-obyvatel-ve-spravnim-obvodu-okresu-ostrava-mesto>

Další zdroje:

<http://webhost.bridgew.edu>

[http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Ostrava\\_obvody.svg](http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Ostrava_obvody.svg)

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Ostrava>

## **Seznam zkratek**

CBD	Central Business District
SLBD	Sčítání lidu, domů a bytů
VŠ	Vysoká škola
ZŠ	Základní škola
MŠ	Mateřská škola
DPS	Dům s pečovatelskou službou
MOB	Městský obvod
km	Kilometry
Kč	Korun českých

Prohlašuji, že

- jsem byl(a) seznámen(a) s tím, že na mou diplomovou (bakalářskou) práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;

- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO)

má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou (bakalářskou) práci užít (§ 35 odst. 3);

- souhlasím s tím, že diplomová (bakalářská) práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové (bakalářské) práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové (bakalářské) práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;

- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou (bakalářskou) práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 10. srpna

Veronika Lapin  
jméno a příjmení studenta